REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 3.)

„GAZETA" iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 14.—Anul LXX. Brașov, Vineri 19 Ianuarie (1 Februarie). 1907.

Vine rândul poporului...

(ss) Napoleon I a dis: „Dacă scarpini pe Rus, iese la iveală tătarul". Cam asta am putea-o dice și despre firea egoistă a omului în genere: Ori cât de înaintat să fie omul și clasele societății sale, îndată ce-și văd periclitate interesele, își uită de datoriile lor morale, și egoismul crud al omului iese la iveală. Omul îndemnat de egoismul său foarte ușor se face din asuprit asupritor.

La începutul alcătuirei națiunilor și statelor, vădând mai marii și cei mai pricepuți ai semințiilor că e periclitată chiar esistența lor prin oarba și nesocotita vânare după interesele lor particulare, au dat putere absolută peste sine ducilor, regilor lor, firește totdeauna numai aceior duci sau regi, cari prin individualitatea și purtarea lor știură să le câștige respectul și încrederea deplină. Insă după regii demni de încredere, drepți și înțelepți, cari erau puțini, au urmat mulți, cari au abuzat de puterea absolută ce li-s'a dat, și și-au neîndreptățit supușii. Dintre supuși cei mai puternici și mai luminați știură cu mijloace iertate și neiertate să-și îngrădească drepturile și avutul lor în contra volniciei regelui, ba merseră — la noi cu *bula de aur* — până acolo, de decretară îndreptățită chiar revolta în anumite cazuri. Oligarchii asigurați față de rege nu întârziară la rândul lor a stoarce dela rege privilegii peste privilegii și a neîndreptăți pe nobilii mici și pe bietul iobagiu. Nobilimea de mijloc cu timpul — la noi sub nefericitul Ludovic II fiind condusă de Verböczy — să răsvrăti în contra apăsării oligarchilor și isbuti a-și asigura rol conducător în trebile țării.

De aici încolo atât nobilimea cea mare, conții și baronii, cât și cea mijlocie și mică apăsau de-opotrivă asupra bietului iobagiu.

Veni revoluțiunea cea mare franceză și după ea la o jumătate de veac veni și la noi desrobirea țăranului și egalitatea cetățenească — în lege și — pe hârtie, dar în praxă nici adi. Nobilimea de odinioară a aflat mijloace și moduri, și află — la noi până în diua de adi — pentru ca să țină puterea în mâna ei și să o folosească, firește în interesul ei.

La noi se țînură de vechia apucătură a tuturor asupritorilor: *„Divide et impera"* (Inpărăchează și stăpânește).

Ei născociră ideia de stat național, recucerirea patriei, maghiarizarea și câte și mai câte. Cu aceste au tras în partea lor poporul maghiar ațâțându-i vanitatea națională, și-l folosesc până adi în contra celorlalte popoare din patrie. Li-a succes a împărechia popoarele țării și astfel stăpânesc peste ele în interesul lor, ca și în timpul iobăgiei.

Aceasta va ținea cât va ținea, dar trebue odată să înceteze. *Vine rândul poporului.* E timpul să se emancipeze de sub tutela prea egoistă a stăpânirilor de până acuma.

Poporul maghiar va vedea adimâne prin sita nălucirilor, ce i se ține înaintea ochilor, și va recunoaște: că toate devizele politicei de adi, cari îi gâdelesc vanitatea națională, nu-l fac nici mai liber, nici mai avut, nici mai fericit. Din contră, îi atrag numai înstrăinarea concetățenilor săi proprii și a lumei civilizate fără de a-i folosi ceva. Va afla, că numai în armonie și iubire frățească cu celelalte popoare conlocuitoare poate să fie întru adevăr liber și fericit și să înainteze cu pași siguri în cultură.

In clasele muncitoare maghiare deja începe a străbate aceasta convingere.

Popoarele nemaghiare din țară, devenind mai deștepte pe di ce merge, pe lângă toate piedecile, ce li se pun în instrucțiune, vor pretinde tot mai tare adevărata îndreptățire egală. Mulțimea de cetățeni, cari emigrează din țară în America, întorcându-se de acolo, aduc cu sine și lățesc între concetățenii lor de aici, de acasă, ce au vădut în praxă și despre ce s'au convins în America: cumcă popoarele fie de ori ce limbă, naționalitate și religiune, numai așa pot fi întru adevăr libere și fericite, dacă țin strâns la olaltă, se respectează și iubesc și-și apără drepturile și libertatea imprumutat, neascultând de devize și voci ademenitoare, cari de când e lumea n'au avut și n'au alt scop decât a împărechia și-apoi a subjuga și esploata.

Ajungând popoarele din acest stat odată la priceperea adevărată a intereselor lor, toate acele condițiuni și restricțiuni, de cari vor să lege stăpânii de adi drepturile cetățenești și să zădărnicească eară egala îndreptățire, vor fi spulberate în vânt și se va inaugura era dreptății, egalității și frățietății.

Firește, că s'a pierdut până acum mult timp în frământări zadarnice și va mai trece câtva timp până ce poporul va ajunge la drepturile sale și la putere, dar că va ajunge este sigur: căci acum *vine rândul poporului!*

Revista politică.

In urma cunoscutei afaceri Polonyi-Halmos-Lengyel, care și astăzi ține încă încurcate partidele dela cârma țării, *dieta ungurească* a ținut pe la sfârșitul săptămânei trecute numai două ședințe scurte, în care s'a votat budgetul ministeriului de finanțe și s'a desbătut asupra unor casuri de imunitate. Intre deputații, cari au fost extradați de dietă pentru diferite delicte, au fost și deputații Dr. Stef. Petrovici, osândit la 8 luni închisoare de stat pentru publicarea unor articole în ziarul „Drapelul" și deputatul slovac Milan Hodzsa, condamnat la 1 lună închisoare tot din cauza unui proces de pressă. Vineri a luat apoi dieta vacanță, până alaltări Marți, când s'a început desbaterea proiectului de lege privitor la budgetul statului pe anul 1907. Despre această desbatere aducem amănunte la alt loc al foaiei noatre.

*

Chestia de căpetenie, care a preocupat zilele trecute și preocupă încă și acuma guvernul și partidele ungurești este, cum am zis și mai sus, *afacerea Polonyi.* Strâns cu ușa din toate părțile, îndeosebi din partea deputatului Lengyel, bietul Polonyi n'a avut încătrău, și a trebuit mai mult fără voie decât cu voie *să-și dea dimisiunea.* In timpul cât dieta n'a ținut ședințe prim-ministrul Wekerle a fost în audiență la Maj. Sa, căruia i-a anunțat eșirea din guvern a lui Polonyi. După-ce s'a reîntors Wekerle din Viena s'au început între miniștrii și în sânul partidelor consfătuiri: cum să se pună la cale lucrul, ca Polonyi să se despartă în cinste și onoare de la cârma țării. Erau multe păreri. Unii, cari țineau la prietenia lui Polonyi, erau de părere să-i facă în dietă mari ovații și să-l ridice în slavă, ca să nu simtă atât de greu căderea sa din guvern. Alții însă ziceau, că nu e bine ca partidele coaliției să se identifice cu Polonyi, că nu se poate ști, ce se va mai alege din acuzările murdare, ce s'au îngrămădit pe capul lui Polonyi. Pe ieri Miercuri seara a fost convocat marele sfat al independiștilor, ca să aducă o hotărâre definitivă în privința aceasta. Despre cele petrecute în sfatul de eri vom aduce amănunte în alt loc al foaiei noastre.

*

In urma numeroaselor acusări, ce s'au adus ministrului Polonyi din partea dep. Lengyel, Polonyi *a băgat pe Lengyel în judecată* pentru calumnie și vătămarea secretului epistolar.

*

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Văsălie Păptălac si Iepurele lui Moș Gerilă.

Troznea zăpada sub picioare, crepau copacii în codru, îngheța apa ferbând la foc!... Era mă rog prăpădenie mare de frig și cădeau păsările în zbor de groaza lui Gerilă-Moș-voinic, care 'n traistă n'are nimic, numai ghiață, ger și frig. Oamenii de pe la sate zgriburiau pe acolo, ceia dela oraș, iar la oraș zgriburiau, care pe unde erau, numai în satu Bogdaprosta trăia un om, — adecă mai mulți, și fiind-că eu numai de ăsta vreau să istorisesc, ceilalți pot tremura și mai departe, dacă le place ori dacă nu le place — și ei îl cunosc pă ăla, pă Văsălie Păptălac, de vârstă mijlocie, de statură mijlocie, de sărăcie mijlocie, dar ăl dintâi în limbuție, cât un advocat știa să-ți împletiască vorbele cele mai alese și la lege și la fărădelege și cu dreptu și cu nedreptu — și'i sămâna tare graiul cu ăla paptalac... paptalac... mâncă mălai de n'ai colac. — Destul că oamenii din sat, după chipeșia lui de sfătoșie și glăsuire îi puse numele ăla de *„Păptălac"* pe care omul nostru de voe de nevoe, trebui să-l lase frumușel cusut pă sumanu lui.

Fratele Păptălac mai avea doar ca toți oamenii o drăguță de nevastă frumoasă, peste care abia vor fi trecut 30 de erni, dar nici atâta de-am sta a socoti cu de amăruntu. — Mândră muere, bună nevastă, dar rea mamă, căci doi copii plângeau de foame în cotruț sub bolfa cuptorului și în casă de trei zile n'a măturat, apă n'a adus, că cea de eri a înghețat în cofă,... focul e pe sfârșite, un ochiu de fereastră era spart încă din vară, când găina-i zglobie eșind de pe ouă, î-i plezni prin capul ei pupuiat o năbădae, adecă, că la ce să mai umble pe ușe, când poate eși pe fereastră, și-a eșit.... și de atunci ochiul de fereastră... e ochiu de hârtie... o hârtie vechie galbină... dar acu e un sloiu de ghiață.

— Br... br!... Măiculiță dragă eu nu mai știu de's fată, ori fecior!

— Ce ți mă! Taci și tremură bine, că să te încălzești aivea.

— Dar mi-e foame tare! — fă bine ceva de rumegat... o cojiță... ferbe o țăr de oțăt mamă, prăjește mălaiu,... că ne pustiim...— începură băeții zgriburind a se ruga.

— Așteptați dragii mamii, o să vină ta-to! O să vină, a mers la vădăslit (vânat)... va aduce el vr'un epuraș, vr'o vulpe ceva, fac focul... n'o tăceți.

— Iepuraș... vulpe... fie ce hantătar ar fi, numai să fie ceva!

— Tăceți molcom...

— Taci molcom Ioniță! auzi tu! dar nu durmi, ci taci molcom....

II.

Ziua să 'nvălea încet cu noptea și un vânt subțire ca tăișul briciului zbârnăia peste satul amorțit de frig, peste hotarul tăcut și alb, peste codrul înghețat aramă și cătră capul satului să apropia tiptil un om, căruia nu i-se vedea nici ochii, nici obrajii, nici nimic, nimic, tot era alb, alb argintiu ca tata gerului, — numai d'acolo mai puteai gâci că-i om pământean, c'avea 'n mână o pușcă ruginită, de pe vremile tătarilor, ori poate de pe alte vremuri, că n'am cetit slobozenia. — Destul că gata o ținea cu mânile înmănușate, gata... numai s'o sloboadă... vai și amar de zilele lui iepure, de cumva l'o aduce păcatele pe la țevea cea haină.. vale-o! Să te 'nfiorezi ce păgânătate, în ce păcat da omul nostru ca bun creștin...

A umblat ziua 'ntreagă, hotarul întreg și nu i-s'a arătat nici sămânță de iepure. S'a hotărât, că nu merge acasă, până nu duce la muere și copii vânat.... un iepuraș... numai unul... cum l'ar deochia vecinii că el a pușcat iepure... bine-ar fi!... tare bine...

Lângă gardul lui Timofie, a cărui grădină eșia din sat hăt în spre pădure, se puse dar în leș, își potrivi șezutul, ca între vânat și el să fie coama șanțului, își drese bine pușca, să fie gata, ca la cătunie... Cătunie!... elei..., pe când a fost el în gledă ar fi putut pușca iepuri,... dar nici în minte nu i-or venit... alta-i acu... alta...

In urma nimicirei mandatului de deputat al d-lui Cor. Brediceanu, ales în cercul Bocșei, se va face pe la mijlocul lunei Februarie st. n. *alegere nouă de deputat în cercul Bocșei.* Fruntașii români din acest cerc au ales cu mare însuflețire și unanim de candidat de deputat pe d-l Dr. Valeriu *Branisce*, directorul ziarului „Drapelul“ din Lugoș. Ungurii susțin de candidat pe gazetarul șovinist jidano-maghiar Iulian Weiss, care căzuse în rândul trecut față cu d-l Brediceanu. D-l Dr. Branisce a plecat erĭ, Miercurĭ, însoțit de mai mulțĭ deputațĭ în cercul Bocșei, ca să-șĭ țină vorbirea de program.

De altă parte foile maghiare lățesc fel de fel de veștĭ, că Românii din acest cerc ațîță pe față și în ascuns în contra Ungurilor și a candidatului lor și țipă ca din gura șearpelui după gendarmĭ, carĭ și așa se află deja în număr destul de mare la fața locului, pentru-ca — vezĭ Doamne — să susțină liniștea și ordinea. Cu minciunile și scorniturile aceste ale foilor jidano-maghiare, cei cu musca pe căciulă vreau să aducă încă și mai mulțĭ gendarmĭ pe spatele alegătorilor românĭ. Românii din cercul Bocșei, carĭ sunt în mare majoritate, credem, că se vor dovedi și de rândul acesta de oamenĭ vrednicĭ și la locul lor și vor da din nou o trântă jidanului, doritor de deputăție.

*

Cu câteva săptămânĭ mai nainte se făcuse arătare la dietă contra faimosului deputat C. *Burdea* din cercul Caransebeșului, pe motiv că fiind președinte al fondurilor grănițăreștĭ, nu poate să fie totodată și deputat dietal, căcĭ așa e scris în lege. Alaltăerĭ s'a întrunit comisiunea dietei, care avea să judece afacerea aceasta și a hotărât, că d-l Burdia poate să rămână și deputat, deoarece averea grănițărească nu e avere comunală, ci averea familiilor grănițăreștĭ.

Vorbă să fie! Dar ne temeam noi, că corb la corb nu scoate ochii.

*

Luni s'a ținut în Viena *ultima ședință a Camerei deputaților*, al cărei mandat a expirat eri, Mercuri, în care ședință s'au votat ultimele proiecte de lege, intre carĭ cel prin care se ratifica actele dresate la conferința dela Algeciras. Președintele Camerei d. Vetter a făcut apoi istoricul activităței Reichsratului și a relevat cu deosebire reforma electorală, accentuând necesitatea modificărei regulamentului pentru noua Cameră. El a exprimat apoi mulțumiri vicepreședinților pentru concursul lor, întregului biurou și Camerei, rugându-i pe toți să păstreze buna sa amintire. Președintele a încheiat strigând: Trăiască Impăratul! Deputatul Kathrein, șeful partidului centrului, a exprimat în numele tuturor partidelor, președintelui, mulțumiri și recunoștință pentru imparțialitatea și obiectivitatea cu care a condus desbaterile. Ședința a fost apoi ridicată.

Senatul austriac a ținut de-asemenea Marți ultima sa ședință, votând ultimele proiecte dela ordinea zilei.

*

Vinerea trecută s'au făcut în *întreaga Germanie alegeri pentru „Reichstag“-ul imperial.* Alegerea s'a sfârșit cu *înfrângerea socialiștilor*, despre cari se credea că vor câștiga și mai multe mandate de deputați ca în trecut. Din 397 deputați, câți numără „Reichstag“-ul, s'au ales cu totul 237 deputați, iar în 160 cercuri s'au declarat balotagii, adecă se vor face nouă alegeri, deoarece nici unul dintre candidați n'a întrunit majoritatea absolută a voturilor. Iată rezultatul oficial al alegerilor:

Au fost aleși: din partidul centrului 89, balotagii 31 (104)*; conservatori aleși 41, bal. 29 (52); socialiști 29, bal. 92 (79); liberali naționali 28, bal. 58 (51); poporali-liberali 6, bal. 27 (20); uniunea liberală 1, bal. 12 (10); partidul poporal-german 2, bal. 11 (6); partidul imperial 10, bal. 19 (22); agrarieni 4, bal. 12 (6); poloni 18, bal. 5 (16); afară de partide 17, bal. 24 (16).

După-cum anunță foile germane, socialiștii vor trage scurta și la balotagii, astfel încât se poate spune, că guvernului german i-a succes a-și câștiga o majoritate în viitorul „Reichstag“, cu ajutorul căreia va putea trece prin cameră proiectele de legi dela ordinea zilei, între cari în primul loc votarea creditelor pentru coloniile germane din Africa de sud, cari în sesiunea trecută n'au întrunit majoritatea și din a căror cauză „Reichstag“-ul a fost disolvat.

*) Numărul în paranteză ( ) arată câți deputați a avut fiecare partid în sesiunea trecută.

Din dieta ungară.

In ședința camerei ungare dela 29 Ianuarie n. c. fiind la ordinea zilei proiectul de budget pe anul 1907, așa numita „apropriație“, a luat cuvântul dintre deputații naționaliști mai întâiu

Dr. Mihail Polit care zice, că e bătrân și a văzut multe crize ministeriale, dar nici una ca cea de față, a căreia caracter este *scandalul*, afacerea Polonyi, care a turburat întreaga țară și care dă pe față un rău, ce nu se poate lecui decât printr'o cură radicală. Cum stă cu politica interioară în Ungaria? Ii pare rău că pân' acum n'a putut răspunde la vorbirea din Noemvrie a lui Andrassy. Ea conține mari rătăciri. Ungaria nu e stat național, ci stat de naționalități și aceasta ar trebui să o aibă înaintea ochilor guvernanții ei. Andrassy s'arată mai șovinist ca odinioară Tisza Kalman. E trist. Austria ni-a dat pe mâna d-voastre, cerând să renunțați la postulatele naționale, și d-voastră vă întreceți unii pe alții în șovinism. Apponyi până în ziua de azi n'a retras ordonanțele lui Lukacs, cel din ministeriul Fejervary, cari sunt mai rele decât era proiectul Berzeviczy. Ne învinuiți că naționalitățile ar avea nizuința de a distruge statul ungar. De ar fi avut aceste nizuințe Ungaria poate n'ar mai ezista azi. Andrasy zice că la toate numai »agitatorii« sunt de vină, (*Voci*: Bine zice! să-i nimicească!) oare aceștia sunt de vină că poporul emigrează în America?

Nu cu mijloacele propuse de Andrassy veți putea ajunge la un scop, ci numai prin aceea că vă veți lăpăda de șovinism și veți contribui ceva la cultura naționalităților, făcând totodată să înceteze nedreptățirile și relele administrației. Nu primește proiectul de budget. (Aplause din partea naționaliștilor).

Urmează o pauză, după care vorbește deputatul Merey și apoi ia cuvântul

Dr. Aurel Vlad în fața proiectului budgetar, despre care ministru-președinte a zis, că oglindează politica regimului actual, își ține de datorie a motiva neîncrederea ce o are, dimpreună cu soții săi, în acest regim. Guvernul promisese democrația, dar a venit reacțiunea; a promis că va aduce garanții constituționale și acum se pune în perspectivă confiscarea pressei; a promis că va aduce legi sociale și în loc de aceasta ne-am trezit cu sporirea gendarmeriei, cu desființarea societăților muncitorilor și punerea în perspectivă a legei grevelor; ni a promis curățirea moravurilor publice și a urmat scandalul în legătură cu afacerea lui Polonyi. Crede că asemeni lucruri, ca cele ce le dă pe față aceasta afacere, indică o dărăpănare morală.

Trece la chestiunea reformei electorale. Guvernul încă și azi se ocupă cu adunarea datelor în privința arondării cercurilor electorale din toată țara și în privința măsurei în care să se etindă dreptul electoral. Aceasta trăgănare a lucrării guvernului înseamnă, că n'are să fie vot universal. Așteptăm o deslușire în privința aceasta.

Oratorul vorbește apoi de chestiunile militare, de chestiunea naționalităților și de chestiunea socială.

Chestiunile militare se zice că ar fi suspendate, dar se mai zice, că coaliția va urca cotingentul de recruți la 21.000 soldați. Nu vede în purtarea de acuma a partidului independist decât recunoașterea, că a fost o greșală a ridica atunci chestiunea militară, căci n'are putere de a o duce la bun sfârșit.

A doua chestiune, ce așteaptă o deslegare urgentă, e chestiunea naționalităților, care e o chestie a statului și a viitorului lui și a tuturor popoarelor lui.

Datorința statului e să asigure egala îndreptățire a tuturor popoarelor sale, ca să fie toate mulțumite. Chiar ministrul de interne a recunoscut, că la noi sunt atfel de stări decât în Grmania unde față de $2^1/_2$ milioane stau 60 milioane Germani. Și nici în Germania nu-i îndreptățită perzecutarea Polonilor pentru limbă.

Legislația dela 1868 s'a încercat să deslege chestiunea nationalităților atunci când a făcut legea de naționalități (?!) Deputații naționaliști din dieta dela 1868 cereau recunoașterea ca națiune. De aceea ei au prezentat un proiect deosebit contra proiectului redactat de Deak, cerând ca să fie recunoscute toate naționalitățile de națiuni unitare (?).

Dar majoritatea dietei a primit proiectul lui Deak, care zicea, că toți cetățenii fac parte din națiunea politică ungară și toți sunt egal îndreptățiți. Această egală îndreptățire e principiul fundamental în legea din 1868.

Despre legea aceasta a zis contele Andrassy, că e productul național al geniului maghiar. Dacă este așa cum se poate că parlamentele de mai târziu și practica s'au abătut dela ea? Cum se poate că după cuvintele lui Andrassy imediat camera a respins proiectul de rezoluție al deputatului Vaida, prin care cerea executarea legii naționalităților?

Să nu credeți că vom plânge dacă legea naționalităților se va șterge. Nu, căci vom avea cu o minciună mai puțin, cel puțin nu vom avea o lege... (*Vertan*: Auzi ce zice că legea-i minciună! Voci: La ordine! *Președintele* chiamă pe deputat pentru aceste cuvinte la ordine.)

Vlad: ...cel puțin nu va mai fi atunci contrazicere între practică și lege. Să nu creadă însă onor. cameră, că prin ștergerea acestei legi se va rezolva chestiunea naționalităților!...

Dar veți zice că dacă legea amintită s'ar executa, iar în administrație și în justiție s'ar da teren liber limbilor naționalităților — aceste vor începe a gravita în afară, (voci: Și acum gravitează!) aspirând a se uni cu frații lor din țările vecine.

Chestiunile aceste să nu le judecăm cu patimă, ci din punctul de vedere al interesului popoarelor și eu declar, că cea mai rea politică ar face nu numai cetățeanul ungar, dar ori care cetățean român, care s'ar nizui numai într'acolo ca să unească pe Români într'un singur stat. (Sgomot.)

Zice, că într'un astfel de stat român existența regatului român și a rassei române n'ar fi asigurate, căci un astfel de stat ar fi lipsit de sprijin și nu s'ar putea menține în fața Rusiei și a Germaniei. Aceasta ar fi o adevărată politică de sinucidere. (Sgomot. Voci: Și totuși o urmați!)

Vlad: Locul Românului din statul ungar, care ar urma conscient politica aceasta, nu e temnița, ci casa de nebuni! (Așe e! Așa e!) Și de aceea nu țin de îndreptățită temerea contelui Andrassy, că gruparea comitatelor după rassă, ar constitui o primejdie oare-care, ci tocmai din potrivă.

Eu sunt de părere că încercările în direcția dorită de br. Banffy primejduesc independența, ba existența Ungariei... Nu e în drept tocmai magnatul Andrassy când impută deputaților naționaliști, că ar purta o politică de bacșiș. Oare aristocrații unguri nu au sprijinit curtea vieneză în contra revoluției lui Rakoczy pentru bacșișuri?

In chestiunea socială contrastele nu

Amorțit de ger, ostenit de drumu cel ne mai umblat al vânătorilor, cari nu știu vâna,... îl mângăia un drăguț de somn dulce — și i-se năzăria, că dealul Popii să preface încet în nor alb și din el apare înaintea lui un moș alb, — și moșul alb pare că-i moș Gerilă ăl vestit, care mână naintea lui o turmă de iepuri, cu urechi lungi, cu ochii mari ca ai vițeilor, cu cozile retezate până 'n trupină, cu niște mustăți frumoase care mai de care, — ii vede, — întinde pușca, — nu i pasă nici de Moșul ăla, — numai unul — aiurea el — Ce? că doar dintr'atâția unul nu-i cu supărare. În clipa aia... top... top... top.. cu sărituri mari s'apropie către gard epurașul. Păptălac își șterge ochii și visul cu mânușa cea îmburată, — pune pușca la ochi, — vede că-i un epure zdravân.... pe de-asupra omătului sub întunerecul nopții il ia la ochi... tocmai oblu în cap...

— Buf!

Pușca ruginită, încărcată Dumnezeu știe de când, așa răsună, cât clocotia împrejurimea, și-l izbi pe Peptălac în umăr cu atâta vrășmașie, cât căzu pe spate,.. dar colo sub fumul ce să împrăștia, spre zăpada albă, vede întins ceva sur. E epurele. L'a lovit... e al lui. — Bucuria î-i luă toate simțirile, nu-i mai era frig, nu somn, nu nimic... iute îl vîrî în straiță, așa călduț, și haid......

Cocoșii cu creasta inghețată glăsuiau de miezul nopții, când Văsălie cu voie bună deschise portița, care scârțăia în duerea și frigul ei, de s'auzia din Tușeni, păru în casă, — unde nevasta, ațâța focul, suflând în tăciunii verzi, acum de-a treia oară.

— Tu ești Văsălie!

— Eu! zo! — scumpa mea!

— Am pus apă la foc, — nu știu bine-am făcut ori ba?

— Ai putut aduce ceva? — vorbia ea în șopot, nu care cumva, să se trezească bieții copilași... mai cu seamă de n'ar fi adus vânat!

— Ce?... Eu să n'aduc un epure? Ce crezi, am stat mult, fiind-că voiam s'aduc doi c'un drum. Ăsta l'aș fi putut eu aduce încă de timpuriu.... zise el și fălos pune pușca izbind'o cu trufășie la părete, și bagă mâna în traistă. — Copiii în toiul puștii izbite, să scoală și la lumina focului, văd pe mama lor cu câtă dragoste și falā îl privește pe tata lor, care scoate din traistă un vânat greu, și-l trântește pe vatra focului....

— Bătutu-m'o Dumnezeu!

— Da ce-i, dragul meu!...

— Și nu vezi tu, mă muere,... dar nu vezi tu că ce-i?...

— Păi... ba io văd, că ăsta-i motanul lui Timofie cel engleuș, — numai de-o ști, o s'o pățim....

— Nu pot înțelege? — zise Văsălie prinzând coada motanului — dacă eu l'am pușcat, cum putea să nu fie iepure?... însă... coada... asta...

— Trăzniasc'o Dumnezeu! — Vezi bine că coada aiai de vină! — doar iepurii n'au coadă d'un stânjen?...

— Mamă! — ferbe oțăt!

Văsălie puse pușca pe foc, la stratul ei și-au fert cina, — acesta iau fost cel dintâi și cel de pe urmă vânat.

I. Rodina.

Fata și codru.

— baladă poporală. —

Nu mă bate Doamne tare
Că n'am făcut păcat mare,
Făr' mă bate numa-un pic
C'am făcut unu mai mic,
C'am trăit
M'am veselit
De când eram încă mic
Păn' acuma ce's voinic.
Vântu sta
Frunza cânta:
»Nu mă bate Doamne rău
Păn' m'oiu face fibirău
Și badea solgăbirău
C'am trăit
Numa 'n iubit
Și în dulce veselit.
Trandafir floare spinoasă
C'am fost mândră și frumoasă
Cinașă și drăgostoasă,
Drăgostoasă, prea drăcoasă
De băgam boalele 'n oase
La voinicĭ
De cei mai micĭ
La boierĭ
De cei mai marĭ.

sunt nicăiri aşa de acute ca la noi, nicăiri nu e aşa de mare jăfuirea muncitorilor ca la noi. Aici administraţia nu poartă grije decât de interesele clasei domnitoare, şi am putea zice că în cealaltă clasă văd un duşman al naţiunei.

La noi statul apără pe cel puternic faţă de cel slab. Aceasta se vede şi din vorbirea ministrului de agricultură, care vrea să creeze rezerve de muncitori pentru vremi de greve şi promite economilor, că le va pune la dispoziţie maşini, în fine tocmai ministru provoacă pe economi să se asocieze. De altă parte ministrul suspendează societăţile şi asociaţiile muncitorilor şi declară că pe baza codului penal va lua măsuri împotriva celor ce provoacă pe muucitori să se asocieze. Pe deoparte dar slăbeşte grupările muncitorilor, iar pe de alta sare în ajutorul economilor celor bogaţi. Tocmai budgetul actual, care prea puţin să îngrijeşte de ajutorarea muncitorilor şi a poporului de robotă, dovedeşte că politica socială a guvernului este greşită.

Se îmbulzesc la stat cei cari zic »cer oficiu«, căci mi-am prăpădit moşia sau averea în cărţi, »cer pâne, că sunt Maghiar«. Statul să crede dator să îngrijească de aceştia. De aceea avem prea mulţi funcţionari.

Mizeriile aceste se pot lecui numai punând în aplicare cât mai curând sufragiul universal. Guvernul de faţă reprezintă rămăşiţele veacului trecut, noi reprezentăm aspiraţiile viitorului, care vrea să întrupeze Ungaria democrată. Crede că şi clasa acum stăpânitoare va înţelege avizul istoriei şi nu se va pune în calea evoluţiei, adecă a desvoltărei fireşti (Sgomot). Nu primeşte budgetul.

ŞTIRILE ZILEI.

— 18 (31) Ianuarie.

Infiinţarea unui muzeu naţional român. Din Bucureşti se scrie: Din iniţiativa d-lor deputaţi prof. Dr. Angelescu şi Paul Negulescu s'a alcătuit un proiect de lege pentru *construirea unui muzeu naţional în valoare de un milion lei; o bibliotecă centrală în valoare de un milion şi un observator în valoare de 300.000 lei.* Pentru îmbogăţirea muzeului naţional să se prevadă în bugetul statului câte 100.000 lei anual. Proiectul a fost semnat de un mare număr de deputaţi şi va fi în curând depus pe biroul camerei române.

Distincţiune. Implinindu-se eri 50 de ani de când Marele duce Frideric Ludovic de Baden a devenit proprietarul regimentului de infanterie Nr. 5 , staţionat în Braşov, marele duce a conferit mai multor ofiţeri şi subofiţeri ai acestui regiment decoraţiuni. Dintre ofiţerii şi subofiţerii români au fost distinşi următorii: cu crucea de cavaler cl. I. căpitanul *Musteţiu*, cu crucea de cavaler cl. II. locotenentul Silviu *Patiţia*, cu medalia de argint pentru merite sergenţii: Nicolae *Stanciu*, Stefan *Rusan*, Ioan *Oprea*, Basiliu *Călugăr* şi Iacob *Moldovan*. Impărţirea decoraţiunilor s'a făcut eri după prânz cu mare solemnitate în casarma neagră.

Reprezentanţa oraşului Braşov s'a ocupat în şedinţele de Marţi şi Miercuri cu nişte afaceri foarte importante pentru desvoltarea oraşului nostru. In şedinţa de Mercuri a fost la ordinea zilei între alte obiecte raportul magistratului (referent d-l Alfred Schnell) cu privire la darea în întreprindere a canalizărei oraşului Braşov. Se ştie adecă, că publicându-se concurs în afacerea aceasta, au întrat 11 oferte, dintre cari magistratul recomandă să fie primit ofertul societăţii pe acţii de granit din Kissebeş, care se arată gata să ducă în îndeplinire canalizarea oraşului pentru suma de 994.390 cor. După o lungă desbatere, care a durat până târziu seara, s'a primit propunerea magistratului, şi s'a mai decis totodată ca un eventual recurs contra acestei decisiuni să fie admis numai *extra dominium*.

O nouă încălcare. Decanul facultăţii de drept de pe lângă universitatea din Budapesta, scrie »Lupta«, d-l Kméty Károly a refuzat de a mai iscăli chitanţele româneşti ale studenţilor, cari au stipendii, cum a fost obiceiul până acum şi cum e şi acum la toate celelalte facultăţi. Studenţii şicanaţi şi-au scris chitanţele în ambele limbi româneşte şi ungureşte şi decanul le-a iscălit în semestrul I şi până la un timp şi în semestrul al doilea. Dar acum a declarat pe onoarea lui că nu mai iscăleşte decât chitanţe ungureşti. Procedeul d-lui Kméty constitue un abuz vădit. După cât ştim în afacerile noaste fundaţionale, limba oficială e cea românească, nici chitanţe ungureşti n'au ce căuta acolo. Atragem atenţia celor în drept a hotărâ, ca să nu permită amestecul în afacerile fundaţionale tuturor nechemaţilor.

Proba viitoare a Reun. rom. de cântări din Braşov se va ţinea mâne, Vineri, la oarele 5 p. m., în sala cea mare a gimnaziului.

Numire. Ni se scrie: D-l Petru *Cheresteş* parochul Buzei şi adm. protopopesc în tractul cu acelaş nume a fost numit cu începutul anului curent din partea episcopului din Gherla — protopop al acestui tract.

Cununii. Domnul *Ilarie Giurgea* şi doamna *Eufrosina Vili* ne fac cunoscută căsătoria lor, care se va celebra Duminecă în 3 (21) Februarie 1907, la oare 12 din zi, în Biserica Sftului Nicolae din Prund.

— Domnul Dumitru G. *Manu* domiciliat în Braşov şi domnişoara Elena *Popea* din Săcele îşi vor sărba cununia Duminecă în 28 Ianuarie st. v. (10 Februarie st. n.) 1907 la oarele 1 p. m. în biserica nouă din Satulung (Săcele).

Noul primar al Sibiiului. In urma retragerei în penzie a fostului primar al Sibiiului s'a făcut alaltăeri în Sibiiu alegerea noului primar. Şedinţa conziliului comunal a fost presidată şi condusă de d-l vice-comite al comitatului Sibiiu Reissenberger. A fost ales cu aclamaţiune singurul candidat d-l Albert *Dörr*, primar în Sebeşul-săsesc.

Românii macedoneni din Bitolia au ridicat o cruce comemorativă în memoria celor ucişi de antarţii greci. Crucea e de marmoră albă şi are o înălţime de 2 metri. Pe amândouă feţele crucei se află scris: »Acelora ce au murit pentru Patrie şi neam.

Greva tipografilor din Sibiiu. Din Sibiiu ni-se scrie: Culegătorii tipografi din tipografiile din Sibiiu au proclamat Luni în 28 Ian. c. greva. Din cauza aceasta ziarele cotidiane germane: »Sieb. D. Tagblatt« şi »Hermanstädter Ztg.« nu apar. Săptămâna aceasta probabil nu va putea să apară nici »Foaia Poporului«. Redacţia foaiei avisează şi pe calea aceasta pe cetitorii săi despre acest caz, făcându-le cunoscut că îndată-ce greva va înceta, redacţia va despăgubi pe cetitori cu un număr duplu.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai întrat cu lista de colectă nr. 14. (Colectant George *Ciocoiu* c. V gimn.) N. N. 50 b., Ioan Hamsea 2 cor., N. Căldărea 2 cor.. Constantin Proca 2 cor., Societatea de lectură Râşnov 3 cor., N. Chiorniţă 3 cor. Suma totală 12.50 coroane.

Lista de colectă (colectant Stef. *Popovici* cl. II. gimn.) D. Popp 2 cor., Gh. Popovici 5 lei, Anton B. Popescu 5 lei, Anica Popovici 1 leu 50 bani. cu totul 2 cor. + 11 lei 50 bani.

Lista de colectă nr. 22 (Colectant Silvestru *Cioflec* student cl. III reală.) Iosif Rafiroiu Arpătac, Trei-scaune 10 fil., N. N. 20 fil. N. N. 20 fil., Cioflec Silvestru 30 fil. Gheorghe Rafiroiu 2 cor., Constantin Cioflec 2 cor., Ioan Voicu 10 fil., Dumitru Voina 10 fil, Vasilie Negruţ 10 fil., Mircea Dogariu 30 fil., Ioan Bucşa 10 fil., Tiberiu Babeş 20 fil., Andreiu Boeriu 10 fil., Dionizie Pişcu 10 fil., Valeriu Sângeorzan 10 fil., Henric Morgenstern 10 fil., Ioan Pişcu 10 fil., Gligorie Marin 10 fil., Vintilă Navrea 10 fileri, Ştefan Oancea 10 fileri, Traian Borduşanu 10 fil., Ioan Barbu 10 fil., Ioan Spârchez 20 fil. Suma totală 6·90 coroane.

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţumiri. *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

O mare nenorocire la şcoala de meserii din Craiova. O groaznică nenorocire s'a întâmplat Luni în Craiova. Elevul Frunzescu Nicolae de la şcoala de meserii, fiindu-i frig, a deschis capacul de la gazometru ca să se încălzească. In timpul acesta un servitor al şcoalei aprinzând un chibrit gazometrul a făcut explozie. Elevul Florian Florea isbit în cap a murit imediat. Elevul Frunzescu Nicolae a fost grav rănit la picioare, iar Stancu Buturoagă la mâni. De asemenea a fost grav rănit elevul Sârbu.

Cei trei răniţi au fost transportaţi la spital.

Petrecere cu dans şi tombolă. »Reuniunea Femeilor Române« pentru ajutorarea şi înfrumseţarea sfintei biserici din Braşovul-vechiu va aranja în 3 Februarie st. v. (16 Februarie st. n.) 1907 o frumoasă petrecere cu dans şi tombolă în sala hotelului Central Nr. 1 din loc. Această petrecere promite a fi una dintre cele mai frumoase producţiuni aranjate până acum, la care comitetul învită şi prin aceasta pe toţi aceia, cari doresc a se împărtăşi la câştigul de tombolă din cele 60—70 obiecte expuse spre acest scop. Preţul de întrare este: de persoană 1 cor. Galerie 1 cor., iar de studenţi à 60 bani. Contribuiri marinimoase se primesc cu mulţămită la adresa: D-nei Maria Ios. *Maximilian*, presid. reun., Strada bisericei române (Braşovul-vechiu) şi se vor achita pe cale pupublică. La această serată, comitetul reuniunei în ultima sa şedinţă a hotărît, ca toate damele participante este de dorit a să prezenta în pitorescul nostru port naţional.

Mulţămită publică. Pentru repararea bisericei şi edificarea şcoalei din parochia noastră Satulung sf. Arhangheli au mai contribuit următorii binevoitori domni: Ioan Nică Popa, proprietar Cernavoda 60 lei, Ioan Moldovan, fabricant Bucureşti 100 lei, Ioan Pârvu Dimitrescu, arândaş 200 lei, Axente Pandrea, comersant Brăila 20 lei, Ioan Galescu, comersant Roşeţu 20 lei D-l Dr. Ghiţă Moroianu, şef de birou la ministerul de domenii Bucureşti a avut bunăvoinţa a colecta suma de 155 lei de la următorii domni: D. M. Bragadiru Bucureşti 100 lei, Ioan I. Popea 20 lei, C. Bobeş 5 lei, Radu Gologan 10 lei, iar d-l Cornel Pană, proprietar şi arândaş în Viziru suma de 110 lei de la d-ra Rebeica Panţu 20 lei, Petru Pană 20 lei. Elena Pană 10 lei, Victoria Lipăneanu 5 lei, Moise Ciută 10 lei, Nae Ciută 10 lei, Aurelian Pană 10 lei, Neculai Marcu 2 lei, Ioan Marcu 2 lei, Ieremia N. Pană 2 lei, Corneliu Pană 19 lei. Comitetul parochial esprimă marinimoşilor donatori cea mai fierbinte şi respectuoasă mulţămită. *Satulung*, în 6 Ian. 1907. Pentru comitetul parochial *R. Verzea* preşedinte.

Mare explozie. In minele de cărbuni de la Saint Iohann, lângă Saarbrücken (Germania) s'a întâmplat Luni o explozie într'o galerie la 700 de metri de adâncime. Erau acolo 400 de lucrători. Din aceştia 100 se află încă îngropaţi de vii, iar pe vre-o 100 i-au scos morţi. Mina e a statului prusian şi catastrofa a pricinuit-o aprinderea gazurilor.

Inundaţiile în Dobrogea. Din Galaţi se scrie că din cauza creşterei apelor, Dunărea revărsându-se în com. Luncevіţa din Dobrogea, au fost înecate 400 vite.

Un culegător tipograf harnic poate afla imediat condiţiune în *tipografia A. Mureşianu, Braşov.*

Sfaturi pentru cei degeraţi. Până la sosirea medicului avem să desbrăcăm pe cel îngheţat afară sau într'o odaie neîncălzită, dar cu băgare de seamă. Să-l acoperim apoi uşor cu zăpadă sau cu cearşafuri umede reci, lăsându-i gura şi nasul slobode. Mânile şi picioarele înţepenite nu le îndoim în silă, căci se pot rupe. Dacă membrele sunt mobile, să frecăm trupul cu spirt sau cu şervete reci. Dupăce s'a încălzit trupul să-l ducem într'o odaie rece într'un pat neîncălzit, dacă începe a răsufla bine; de nu, să-i facem răsuflare artificială ca la înecaţi. Beuturi încălzitoare se dau numai după-ce îngheţatul şi-a venit în fire şi numai cu băgare de seamă şi câte puţin (cafea neagră, ceaiu, coniac). Adeseori reuşim pe calea aceasta să scăpăm de la moarte oameni, cari au stat câteva ciasuri ca morţi.

Trandafir floare blondină
Şi-am iubit dela inimă
Copil tiner tinerel,
Copil tiner frumoşel,
Până ce mi-să 'ntâmpla
Că zo alta mi-l lua
Şi cu ea
Mi-să iubea.
Bujoraş
Din Făgăraş
Zis'am maicii mintenaş
Să mă dee după el
Că e mic şi cinăşel
Maică-mea
Imi răspundea:
»Date-aş, date-aş
Mintenaş
Da z'o io că nu mă 'ndur,
Că mi frică că-i ungur,
Că unguru-i iute, iute
Când îţi zice că-i eşti dragă
Când te lasă ca pe-o fragă
Intr'un codru aruncată
Te toată lumea uitată.

Cul. de

Teodor A. Bogdan,
înv. în Bistriţa.

ULTIME STIRI.

Demisiunea lui Polonyi.

Budapesta 31 Ianuarie. — Ministrul de justiţie *Polonyi* a prezentat eri lui Wekerle demisiunea sa în scris, în care zice, că se retrage, fiind-că în urma procesului de pressă ce l'a intentat lui Lengyel, nu vrea prin rămânerea sa în fotoliul de ministru să înfluinţeze pe judecători.

Demisiunea lui Polonyi se va publica Vineri în foaia oficială.

Aseară *partidul independist* a avut o *consfătuire*, în care Kossuth a anunţat demisiunea lui Polonyi, iar Apponyi arătând meritele ce şi-lea câştigat Polonyi în timp de 30 de ani pentru partidul independist şi că prin demisiunea sa a adus o jertfă pentru pacea în sânul coaliţiei şi a partidului, propune ca partidul să declare că e departe de a vedea în demisiunea lui Polonyi întărirea acuzărilor îndreptate în contra lui fără dovezi şi aşteaptă liniştit sentinţa tribunalului, înaintea căruia s'a dus ministrul.

Contele Stef. *Karolyi* şi contele St. *Bethlen* nu sunt învoiţi cu această motivare, deoarece faţă cu judecătorul fiecare trebue să aibă încredere necondiţionată.

In fine totuşi se primeşte cu majoritate covârşitoare proiectul de resoluţie al lui Apponyi, care va fi adus şi votat de independişti în cameră.

Budapesta, 30 Ianuarie. In şedinţa de astăzi s'a continuat desbaterea budgetului statului pe 1907. Dep. *Goldiş* nu votează budgetul, neavând încredere în guvern. In expunerile sale dep. Goldiş arată, că nobilimea maghiară a suprimat întotdeauna naţionalităţile, deşi Românii au fost înaintea Maghiarilor în ţara asta. Oratorul arată apoi pe larg, că politica partidului naţionalist nu este contrară statului şi respinge toate acusările şi suspiţionările, ce se fac pe contul naţionalităţilor.

Budapesta, 30 Ianuarie. La sfârşitul şedinţei de azi dep. *Brediceanu* interpelează în afacerea *alegerei dela Bocşa*. D-l Brediceanu spune, că deşi nu s'a fixat încă terminul alegerei, s'au trimis în cerc *600 jandarmi.* Prin urmare adresează miniştrilor de interne, de honvezi şi de justiţie următoarea interpelare: „1) *Au cunoştinţă că în cercul Bocşei s'au trimis mai multe sute de gendarmi?* 2) *Din ce cauză s'a ordonat trimiterea gendarmeriei în cerc?* 3) *Cine a dat ordin gendarmilor, ca să sprijinească pe candidatul guvernamental Iulian Weiss în activitatea sa, iar pe alegătorii candidatului naţionalist Dr. V. Branisce să-i împiedece de a întra în contact unii cu alţii.*"

Dep. *Vlad* adresează ministrului de comerciu următoarea interpelare: »1) Are d-l ministru cunoştinţă, că s'a detras debitul postal revistei franceze *„L'Curiérre Europeen"*, şi cu ce îşi motivează ministrul ordinul său? 2) E dispus d-l ministru să retragă ordonanţa sa nedreaptă şi din punct de vedere politic fără scop şi compromiţătoare şi să abstee în viitor dela astfel de măsuri reacţionare.«

Ambele interpelaţiuni au fost transpuse miniştrilor interpelaţi.

Budapesta 31 Ianuarie. Drept urmaş a lui Polonyi e considerat secretarul de stat în ministeriul de justiţie, Anton *Günther*.

Viena. 31 Ian. Foaia oficială publică patenta împărătească, prin care se *disolvă Reichsrathul* şi se ordonă alegerile generale pentru noul parlament.

Bucureşti. 31 Ian. Camera română la propunerea dep. M. Cantacuzino a adresat o telegramă primarului Vienei, în care se exprimă primarului Dr. Lueger şi populaţiunei vieneze mulţumirile şi sentimentele de simpatie ale camerei şi poporului român.

Lemberg. 31 Ianuarie. Toată regiunea dintre Krosno şi Janov e bântuită de mari viscole şi zăpadă. Localitatea Lomki a fost cu desăvârşire îngropată în zăpadă, aşa că nu se mai văd decât acoperişurile şi coşurile caselor. Oamenii nu pot comunica decât prin acoperişuri şi tuneluri făcute sub zăpadă.

Saarbrücken, 31 Ianuarie. In mod oficial se comunică, că numărul morţilor, cari au căzut victimă groaznicei explozii din minele dela St. Johann *este de 148*, dintre cari au fost scoase până eri 62 cadavre. Focul în mină a fost stins. Cei 24 răniţi, cari se află la spital, sunt înafară de orice pericol.

Petersburg, 31 Ianuarie. In întreaga Rusie decurg alegerile delegaţilor în vederea alegerilor deputaţilor pentru Dumă. Din toate părţile se anunţă reuşita delegaţilor oposiţiei şi înfrângerea candidaţilor guvernului.

Congresul nostru.

VI.

In partea a treia a chestionarului găsim întrebările relative la *programa școalei primare.* Partea aceasta privește materialul cuprins în planul de învățământ. O împărțim în două părți. In partea aceasta ne vom învârti în jurul celor patru întrebări, dela început, rămânând celelalte pe rândul viitor. Acelea sunt următoarele: 1. — Materia din actuala programă trebue să fie uniformă la sate și orașe? 2. — Cari din materiile de învățământ ar trebui să fie uniforme și cari nu? 3. — Ce s'ar mai putea reduce din actuala programă și materie? 4. — Ce schimbări ar trebui aduse programei spre a da învățământului o direcție mai practică?

Ca să putem vorbi de uniformitatea materiei, la sate și orașe, trebue să ne aducem aminte, că în orașele noastre pe lângă școalele primare avem și școli secundare. Poate că nu tocmai în limba noastră, dar vorbă e că avem. Ca un elev să poată întra în școalele acestea să recer patru clase elementare. Cunoștințele lui din acestea clase trebue să fie uniforme cu a celor dela sate. Prea ușor, căci ca și cei dela orașe trebue să fie primiți și cei dela sate. — Dacă ar fi ceva de schimbat în uniformitate, aceea numai în clasele V și VI să poate face. Mari schimbări însă nu. E adevărat că un orășan nu va avea mare lipsă de economia rurală, pomărit, stupărit, fiind-că n'are unde le practica. Traiul lui însă e mai greu, prin urmare îi trebue în mai mare măsură mijloace de subzistință. Aceste și le poate câștiga numai din venite laterale, pe cari le poate avea, numai dacă va ști cultiva articolii cari formează economia și industria casnică. Cultivați cum să cade îi vor ușura mult traiul vieții. Prin urmare uniformitatea s'ar putea păstra în toate obiectele, afară de economie. Astăzi e uniformitate fiind-că nu să propune nici la sate nici la orașe.

Ca învățământul să poată deveni mai practic, ar trebui să se facă unele schimbări în materia ce cuprinde planul de învățământ. Schimbările trebue începute dela *religiune.* Studiul acesta deși ar trebui să formeze anreola învățământului, totuși e cel mai neglijat. Prin modul cum să propune în școalele noastre, — ar trebui să ne fie chiar — rușine. Și fiind-că urmările neglijerii, sunt chiar prea funeste, nu putem trece așa ușor peste el.

Istoria învățământului și mai ales a creștinismului ne spune, că în primele școale să propunea esclusiv *religiunea.* In structori erau preoții. Celelalte obiecte s'au întrodus cu mult mai târziu, așa precum au fost reclamate de viața zilnică. Introducându-se acestea s'a strîmtorat *religiunea*, cari azi este redusă abia la trei oare pe săptămână. Și dacă chiar și acestea s'ar folosi mai bine, tot ar mai fi oare-ceva. Preotul — și unde ar putea — n'o propune, lăsându-se în nădejdea învățătorului. Acesta omoară vremea fiind-că pe el nu cade nici o responzabilitate.

Timp puțin — și material foarte mult. Trebuire-ar deci aleș numai materialul indispenzabil. Reduceri însemnate s'ar putea face atât în testamentul vechiu, cât și cel nou. In forma cum e tractat în *istoria biblică* și *catechizm*, e imposibil ca omul să o poată propune cu succes. A începe cu facerea lumii și a găta cu soartea apostolilor, nu însamnă a propune religiunea. In forma aceasta nimic nu să va lega de sufletul și inima școlarului. Și dacă religiunea nu le poate cultiva pe acestea, atunci nimic n'a făcut. Din materia religiunei trebue ales strictul necesar care să se predeie în legătură cu *firea, obiceiurile, credințele și sărbătorile noastre creștinești.* Inzadar vom vorbi despre nașterea Mântuitorului, dacă nu să va spune că *Crăciunul* e sărbătoarea aceasta. Și de geaba îi voiu spune lui aceasta dacă nu-i vom esplica și obiceiurile colindării, cu *steaua, Vifleimul și irozii.* Când materialul din religiune să va reduce și modifica în înțelesul acesta, ne vom putea aștepta la alt sporiu. Până atunci nu.

După-ce trăim într'un stat a cărei limbă oficială nu e cea românească, legea ne silește ca pe lângă limba noastră să învățăm limba statului. Invățământul acestor două limbi trebue să meargă paralel. Și fiind-că celei materne îi premerge învățământul intuitiv, tot asemenea trebue să-i premeargă și celei maghiare. Ca ce e învățământul intuitiv, cred că înțelege, fie-cine care e cât de puțin pricepător în lucrurile ce să țin de școală. Cu toate acestea găsim din acest ram în planul de învățământ la desp. IV: — „*terminațiunea acuzativului, ca obiect al propozițiunei, deosebitele sufixe adverbiale, de loc, timp, mod, cauză etc. terminațiunea verbelor din singular și plural, le propune practice fără esplicări gramaticale sistematice*". — (pag. 6). Iar pentru desp. V și VI — „să iau *obiectele persoanele, conceptele și verbele* ce nu s'au propus în anii trecuți. *Acestea să leagă în propozițiuni, propozițiunile în perioade și în vorbire fluente.* (pag. 6.) Iar pentru școala de repetiție să se repețască mai vârtos: — „*exercițile gramaticale în limba maternă și în cea maghiară*". — De bună samă că niște lucruri mai vagi și seci nu să pot presupune. Și noi vezi bine trebue să ne ținem morțiș de plan. Rezultatele n'au putut fi decât din cale afară slabe. — De aici s'au început apoi șicanele d-lor inspectori, neputându-i nici odată mulțumi cu sporul nostru. Am cercat deci a întroduce metoade mai raționale, prin cari pe lângă puțin timp să putem ajunge la rezultate mai mari. Succesul a fost din cale afară mulțămitor. Când însă am recomandat și altora procedura noastră, am fost făcuți atenți că în școalele poporale de pe teritoriul archidiecezei noastre nu să pot folosi metoade și manuale decât cele aprobate de comisiunea scolastică archidiecezană. Ba ni s'a spus că ar fi designate și anumite persoane, cari să controleze manualele ce folosim.

Așteptăm.

Dechilin de alte obiecte găsim prescris de planul nostru și propunerea gramaticei. Asupra acestei anomalii în mai multe rânduri s'a ridicat cuvânt. Sunt dintre învățători, cari au urmat spuselor, dar cei mai mulți sunt cari sacrifică prea mult timp acestei abstractualități. Eram pregătit din sfera aceasta cu o conferință chiar pentru adunarea generală din ăst an. Deși înaintată la vreme (§ 29 punct *d.* din statute) — nu i-s'a făcut loc în programă, fiind-că d-l secretar n'a avut timp, pentru a o revizui.

Intorcându-ne acum la planul de învățământ găsim următoarele prescrise. Pentru desp. II: *propozițiuni simple*, învățarea *conceptului substantiv, adiectiv și verb.* Numărul *singular* și *plural* și *timpurile principale ale verbului.* — Găsim pentru desp. III: *subiectul, predicatul, propozițiunea amplificată, apoi atributele, complimentele, obiectele determinătoare, formarea propozițiunilor contrase* și să se *arete intuitiv devarea și formarea cavintelor.* — Găsim pentru desp. IV: *amplificarea propozițiunilor, propozițiunile compuse, formarea propozițiunilor coordinate*, apoi — „*cu propozițiuni secundare antecedente, incise, consecvente va forma propozițiuni subordinate*". Arătarea modului *indicativ* și *conjuctiv.* al conjugațiunei, *vorbirea directă, forma optativă* și *imperativă* a propozițiunei. — Toate acestea sunt prescrise pentru cei dela început 4 ani, căci în desp. V și VI: — „problema învățătorului este a să îngriji ca ocupațiunile gramaticali din cei dintâi patru ani ori de câte-ori i-să dă ocaziune să se repețească și completeze cu alte cuvinte ca cunoștințele gramaticale deja câștigate să se pună în aplicare; iar la ocupațiunile stilistice să se aibă în vedere *corectitatea și frumseța lor*". — (pag. 12).

Toate acestea sunt prescrise și nimic din *stilistica practică*, din ce copilul ar avea mai mult — și adevăratul folos. Ceva urme abia găsim, acolo, unde iar fi locul și anume, la învățământul intuitiv. După ce demândă scrierea narațiunilor scurte de cuprins istoric, pot urma *apoi* — „descrierea obiectelor ori fenomenelor naturale și regiuni, epistole, suplici, contracte, qvitanțe"…. Bine înțeles prescrise și pentru limba maghiară. — Așa-dar nimic mai nenatural decât a propune gramatica în înțelesul de mai sus. — Perderea timpului cu ea e prea mare și câștigul nimic. Din construcțiunea, formarea și derivarea cuvintelor, copilul nu are nici un folos real. Mintea lui n'a ajuns în cei patru ani de școală, la priceperea, ca să poată înțelege acestea. — Timpul perdut în forma aceasta s'ar putea folosi cu mult mai bine în altă direcțiune.

Scopul școalei este ca copilul să-și învețe limba. — Pentru învățarea acesteia găsim noi alte mijloace, cu mult mai loiale ca gramatica. Acestea sunt: *limbagiul învățătorului* și *cărțile de cetire.* Scrierea limbei, să însuși destul de ușor prin ajutoriul ortografiei stabilită de *Academia română.* —

Prin urmare concluzia finală ar fi că partea aceasta a planului ar putea rămânea cu totul afară. Ortografia cu stilistica practică s'ar putea lipi la partea unde să vorbește de scrierea și cetirea în limba română și maghiară.

(Va urma.)

O prelegere poporală în Râșnov.

Despărțământul Brașov al Asociațiunei noastre e în plină activitate. Prelegerile poporale se țin lanț și — ceea-ce este lucru de căpetenie — poporul nostru dela sate, setos după lumină, începe tot mai mult să aprecieze menirea celei mai mari instituțiuni culturale ale noastre.

Dumineca trecută o parte din membrii comitetului despărțământului nostru, s'au dus în fruntașa noastră comună Râșnov, ca prin graiu viu și prin chipuri instructive, proiectate cu ajutorul schiopticonului, să strângă poporul Râșnovean în jurul steagului cultural al Asociațiunei. Delegaților despărțământului, d-lor prof. N. *Bogdan*, G. *Vătășan* și adv. Dr. Al. *Străvoiu*, s'au alăturat și de astă-dată membrii corului »*Acordul*«, cari au executat două puncte din programul bogat al prelegerei poporale.

La orele 2 p. m. s'a început prelegerea în sala cea mare a hotelului comunal. Deja pe la orele 1 lumea curgea spre hotel, iar când s'a dat semnalul, că prelegerea începe, nu mai era chip să întri în sala cea spațioasă. Vor fi fost vre-o 1000 de Români, dacă nu mai mulți, cari cap lângă cap așteptau cu răbdarea, caracteristică Românului, să audă și să vadă »ce le aduc și le mai spun domnii din Brașov.«

Și cum stam într'un colț al salei și priveam la mulțimea de copii, femei, tineri și bătrâni, în frunte cu preoții, preotesele, dascălii și dăscălițele satului, îmi treceau înaintea ochilor mei sufletești, tablouri din trecut, zugrăvite de scriitorii și poeții noștri, tablouri cari reprezentau poporul nostru, întrunit în zile de grea încercare, în jurul preoților și înțelepților satului, ascultând cu sete sfaturile și poruncile acelora, cari erau puși de soarte să conducă destinele unui popor năcăjit, dar gata să-și sacrifice totul pentru limba, legea și moșia sa. Si mi-am adus aminte de vorba cunoscută, ieșită din gura Românului necăjit: »Proști, Măria Ta, dar mulți« …. Vor fi fost și »proști« Românii cândva, dar »multi« au fost în totdeauna. Mulți au fost și Dumineca trecută la prelegerea poporală din Râșnov, dar de »prostie« nici urmă nu se vedea, căci cei vre-o 1000 Râșnoveni întruniți în semnul »Asociațiunei«, au dovedit prin ținuta lor, prin atențiunea lor și prin plăcerea, cu care au gustat cele auzite și văzute, că de mult au scuturat lanțurile întunerecului ale »prostiei«. De-ar fi numai în tot locul conducători buni și vrednici, — îmi ziceam în mine — atunci toate s'ar îndrepta spre bine și poporul nostru ar ști cu demnitate și mândrie să-și țină locul, care 'i compete în urma trecutului său și a dreptului, ce-l are ….

Dar să trec la prelegere. D-l prof. N. *Bogdan* a deschis prelegerea expunând în termini poporali scopul »Asociațiunei« și îndeosebi scopul venirei membrilor despărțământului Brașov în Râșnov. A amintit de frumoasele zile din toamna trecută ale adunărei generale, ținută la Brașov, și a mulțumit Râșnovenilor pentru concursul frumos ce l'au dat acestor serbări, participând în număr atât de mare, în frunte cu fanfara lor, la petrecerea poporală din fața gimnasiului român. Ca un mic semn de mulțumită și recunoștință, zise apoi d-l Bogdan, am decis să votăm fanfarei un premiu de 30 cor., iar celor cari au luat parte la jocul poporal, li-se vor da cărți folositoare, cari vor fi împărțite de către președintele agenturei din Râșnov între popor. In fine d-l Bogdan comunică programul prelegerei poporale.

După vorbirea instructivă a d-lui Bogdan, au urcat podiul cei 12 membri ai »Acordului«, cari sub conducerea d-lui N. Oancea jun. au cântat 3 cântece în patru voci, producând o însuflețire nespusă. A luat apoi cuvântul d-l adv. Dr. Al. *Străvoiu*, care a vorbit în termini poporali despre »testament«, explicând poporului pe baza legei însemnătatea acestui act atât de important în viața omului.

Au urcat apoi din nou podiul membrii »Acordului«, executând alte 3 cântări, cari au potențat în mod si mai mare însuflețirea poporului, care cerea repețirea cântărilor, ceea-ce s'a și făcut.

In fine a urmat, după ce s'au întunecat ferestrile salei, prelegerea d-lui prof. *Vătășan* cu ajutorul schiopticonului, proiectându-se și explicându-se numeroase și bine succese tablouri, cari înfățișau scene din viața Mântuitorului nostru Isus Christos și unele din cele mai frumoase biserici românești. In tot timpul prelegerei poporul a manifestat un deosebit interes, urmărind cu atențiune și cu viuă plăcere tablou de tablou. Stăteam în picioare lângă un țăran din Râșnov, care timp de o oară, cât ținuse prelegerea, ridica în brațe la fiecare tablou, pe rând, când pe unul, când pe altul dintre cei trei copilași ai săi, cari îl încunjurau, ca nu cumva să scape un tablou, fără a-l vedea. Era atâta duioșie și atâta dragoste de tată în această scenă, încât m'au tăiat lacrimile….

Sfârșindu-se prelegerea, părintele C. Proca mulțumește membrilor comitetului despărțământului și »Acordului« pentru momentele înălțătoare și frumoase, procurate poporului Râșnovean, iar d-l prof. Bogdan mulțumește poporului pentru interesul manifestat, încheiând cu un apel călduros, că să cinstească și să țină la biserică și școală, aceste două mari instituțiuni românești, cari în toate vremurile au fost scutul și pavăza neamului românesc.

*

După prelegere a urmat o masă comună, la care au luat parte membrii despărțământului, membrii »Acordului«, preoții *Hamsea* și *Proca*, venerabilul domn *Chiorniță*, membrii corpului didactic, în frunte cu directorul *Christolovean*, apoi d-nele preotese *Hamsea*, *Proca*, d-șoara *Hamsea* etc., și care între vesele cântări și frumoase discursuri a ținut aproape până la miezul nopții. De încheiere amintesc, că fanfara rom. din Râșnov a delectat publicul atât la prelegere cât și la masa comună cu numeroase si bine executate cântări, ceea-ce numai spre onoare le poate servi zeloșilor membrii ai fanfarei și neobositului lor dirigent. De sine se înțelege, că intelectualii Râșnovului și îndeosebi d-nii preoți Hamsea și Proca și d-l director școlar Christolovean au primit în mijlocul lor pe oaspeții brașoveni cu adevărată dragoste frățească.

v. b.

Știri școlare triste din Selagiu.

Sălagiu, 26 Ian. a. c.

Chiemarea mea de cronicar al celor ce se petrec la noi în Sălagiu, mi-se îngreunează prin faptul, că nu pot înregistra nimic pentru noi îmbucurător. Cu școalele o ducem par' că pe zi ce merge mai rău.

In Periceiu, comună situată imediat lângă Șimleu, sediul vicariatului și Siciu, sediul protopopiatului, încetase școala gr. cat. română din causă, că — precum se afirmă — oamenii nu pot suporta salarul, crescut cu cincenalele al învățătorului Vasiliu Oltean. Consistorul din Gherla l'a și suspendat pe Oltean, dar ministeriul îl restitui, neaflând suspendarea motivată. Oltean e deja de 2 ani pensionat provisoriu, de astă toamnă definitiv, și strămutat cu locuința din Periceiu.

Oare de ce nu se redeschide școala gr. cat. din Periceiu acum, când s'ar putea aplica învățător cu salarul minimal de 600 coroane?

Perecinanii gr. cat. au căpătat ajutor de stat atât pentru repararea bisericei cât și a casei lor parochiale. Cu atât mai ușor ar putea dar să-și redeschidă școala.

Găsește oare consistoriul din Gherla, că copiii gr. cat. din Periceiu se cresc în religiunea lor mai bine în școala de stat, unde umblă acum, decât în școala confesională, și că e bine pentru ei, că acum nu învață o boabă românește?

Oare organele subalterne bisericești, cari au desvoltat atâta zel în causa suspendărei învățătorului Oltean, desvoaltă de

prezent măcar a suta parte din acel zel pentru redeschiderea școalei confesionale din Periceiu?

In Corni s'a închis școala gr. cat., deoarece este necorăspunzătoare. Sătenii umblă în zadar să capete licența a-și vinde din pădure, ca să-și facă școală bună. Nu pot ajunge la ea. Dar pân' acum oare nu s'ar fi putut îngriji un sat ca Cornii, ca să aibă școală corăspunzătoare? Ba ar fi putut de sigur, dacă ar fi rânduială și disciplină în diecesa noastră.

In Babția, unde pân' acum a fost tot școală gr. cat. de frunte ca și în Periceiu, precum știm, nu este învățător, și școala stagnează. In Babția sunt adecă din mila lui Dumnezeu și rânduiala scaunului episcopesc deja de anĭ, doi preoțĭ, unul suspendat și altul substituit. Cel substituit cu o samă a credincioșilor a ales un învățător, pe care cel suspendat cu partizanii săi l'a destituit și acum sunt fără învățător.

Unde mai sunt stărĭ bisericeștĭ-școlare așa ideale ca în dieceza Gherlei?!

„Cum sunt mulțămiți preoții gr. or. cu „Congrua“.

(Un răspuns.)

III.

Un anonim, ce să ascunde sub „preotul din Lungocești“ publică o corespondență în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 276—1906.

Din tonul acestei corespondențe să vede de departe ura și răutatea ce o are anonimul „preot“ față de învățători. Din ea să vede că pe anonimul, nu lipsa, că nu poate esista, îl supără, ci'l supără numai teama că învățătorul, prin ridicarea salarului, ce încă n'a văzut'o nici răutăciosul preot, va deveni un domn prea independent și nu-l va mai considera de „Superior“.

D-lui privește în învățător, cum cam de regulă o fac toți de categoria d-lui, onoare esceptiunilor, privește, zic, un subaltern prea subaltern.

Să nu uite însă d-lui, că de mult a trecut timpul, când învățătorul era mai mult cantor ca învățător, știind poate ceti în bucoavnă și socoti până la 50; a trecut timpul când învățătorul era angajat cu mierța, când era folosit de superiorul său preot ca servitor în toate ale sale, când îi ducea preotului pălăria și bastonul. Astăzi învățătorul e om cu cualificațiune de multe ori superioară multor preoți bătrâni, este om independent, conștiu de chemarea sa, iar nu slugă plecată, cum ar dori preotul gr. or. din Lungocești.

Prin urmare, d-l preot să prea închipuește, când să crede așa nu de tot superior, învățătorului de azi. Durere însă, că prin gura acestui preot gr. or. s'a dat în vileag, într'un esces de închipuire, adevărul dureros, căci din esperiență știm că numeroși semeni de-ai preotului din Lungocești privesc încă și azi peste umăr la învățător.

Ba parecă nu-i lucru bun, că de unde un tânăr, înainte de a intra în teologie era modest și bun, îndată ce a mirosit praful seminarului s'a schimbat la față, devenind închipuit. Știut este însă că modestia este semnul culturei adevărate, iar nu închipuirea.

E trist și dureros însă, că nu să ia lucrul după cum este. Ambii, preot și învățător, sunt, sau mai bine zis, ar trebui să fie conducători naturali și luminători ai poporului, dela cari poporul să aibă și folos și să ia esemplu de iubire și bună înțelegere din viața acestor doi factori, să 'nțelege având-și fie-carele locul și rolul său.

D-le preot! Fie-care 'și are locul său, fie-care e domn peste sine, lucre numai fie-carele la postul său conștiențios și desinteresat și atunci și numai atunci va avea națiunea folos, iar nu din închipuiri și grandomanii ca a d-tale.

Atâta pentru acum.

Invățătorul gr. or. din Ardeal.

Pedagogia Română.

Sub titlul acesta va apare cu 1 Martie a. c. în Gherla, noul organ învățătoresc, a căruia apariție s'a decis, precum știm, în întrunirea învățătorilor ținută la 10 Ianuarie în Cluj. Neobositul pedagog român, d-l prof. de preparandie din Gherla, *Anton Domide* adresează învățătorimei noastre un călduros apel, în care să expune pe larg scopul urmărit de noul organ învățătoresc.

Iată punctele principale ale programului:

1. In locul prim ca articol de fond se va pertracta tot ce e dăunător și împedecător școaleler noastre, arătându-se proiecte de sanare a răului. Nu vom putea îndatina ceva bun, nu ne vom putea perfecționa până când nu vom cunoaște și noi și publicul mare al nostru că ce e rău.

2. In partea a doua ca rubrică stabilită va fi adunarea materialului pentru crearea pedagogiei române, ceea ce încă nu o avem. Conform acestui scop va pertracta date și studii dăscălești din psichologia poporului nostru, precum puterea intelectuală erezită, înclinările poporului nostru, superstițiile de însemnătate istorică și celea dăunătoare în desvoltarea economică. Acestea date și studii vor fi totdeauna pertractate și referite apoi din punct de vedere metodic-pedagogic.

3. Partea a 3. tot ca punct stabil de program va fi: O serie de tractări practice de model sistematice după clasele și studiile școalelor elementare. La tractările practice se va da loc criticei și discuției de specialitate, precum și raporturi despre aplicarea acelor metoade cu rezultat sau fără rezultat din partea învățătorilor în praxă.

4. Adunarea materialului pentru literatură la copii, ceea ce, lucru știut, nu avem. Se vor aduna căutări, istorioare și jocuri precum și melodii, ce se vor afla originale în diferite ținuturi și se vor primi și încercări pentru de a crea literatură la copii. Tot la punctul acesta se vor da directive la metoadele de material și de predare a prelegerilor economice-sociale pentru adulți.

5. In punctul 5. se vor publica raporturi, corespondențe speciale și se va da răspuns la chestii aduse la ordinea zilei de către abonenții organului nostru.

Vom nizui pe tot terenul a afla o legătură mai imediată între învățătorimea noastră și între oamenii noștri de toate specialitățile, vom nizui a face din toată inteligența noastră dascăli, ceea ce prin încercări actuale ivite se obsearvă și astăzi.

Totdeauna cu obiectivitatea cea mai sinceră a cauzei vom arăta răul cu scopul de al corege, nu însă de a ruina și ce avem. Vom nizui a aduce publicul nostru la o mai intenzivă interesare de școală și la un devotament mai esprimat de a sacrifica totul pentru școalele noastre în zilele aceste de grea încercare.

Pe lângă un sprijin recerut, ce-l presupunem în momentul întreprinderii noastre, vom eda în legătură cu organul nostru cărți de școală construite după metoadele cele mai nouă și cu luarea în samă a datelor de pedagogie special românească națională.

In apelul adresat învățătorilor români se zice între altele: „Ca să putem realiza ceea, ce e timpul de a realiza, *fiecare să-și închipuiască, că nesuccesul dela el a atârnat, dela indiferentismul său va suferi corpul întreg și deci și el.* Nu puneți aceasta coală în buzunar făr' de a o resolvi, pentru-că păcătuiți contra Voastră. Formați rânduri, alăturați-vă cu toate puterile sub steagul culturei și mântuirei neamului, căci de veți fi voi tari și independenți, atunci va fi și neamul crescut de voi tot tare și capace de viață și pentru timpuri, cari sunt mai critice decât ori cari alte timpuri istorice.

Foaia după înscrierea abonenților va apărea pentru primadată în 1 Martie 1907. în Gherla de 2 ori pe lună sub conducerea și responzabilitatea de redactor a dascălului Anton *Domide*, profesor de preparandie. Estenziunea unui număr va fi de 2 coale, eventual de 3; depinde dela numărul abonenților. Formatul va fi cel al „Luceafărul“-ui. Comitetul redacțional și colaboratori interni și corespondenți vor fi din toate centrele. Prețul de abonament 10 coroane solviți în 2 rate, dintre cari o rată cu ocaziunea înscrierii de abonament. Abonamentul și înscrierea este a se face până în 15 Februar 1907 la adresa A. Domide, prof. prep. în Gherla.

Reuniunea

învățătorilor români uniți din Archidieceză.

De lângă Mureș, Dec. 1906.

D-l președinte, după ce în așa frumoase cuvinte aduce elogii poporului nostru pentru sacrificiile sale cele multe față de școală, regretă în altă parte foarte nimerit, indiferentizmul ce-l arată unele despărțăminte față de reuniune, atât prin neparticipare, cât și prin aceea, că-s negligenți în răspunderea taxelor, cu care datoresc „Reuniunei“.

Zice mai departe, cum-că învățătorii, în a căror mâni este depusă școala noastră, sunt chemați totodată să fie și școală vie a poporului. Să țină seamă, că nu sunt numai învățători, în schimbul căruia primesc o plată oare careva, ci că învățătorii fac și parte din biserica acestui popor, a cărui însuflețire, dor de lumină, aduce sacrificii grele pentru școală. In această calitate duplă a învățătorilor, pe lângă împlinirea obligământului strict școlar, trebue să se țină în vedere, că fiind fii ai poporului român și ai bisericei noastre, învățătorii sunt datori, să cultive tendințe morale și religioase în el, să întărească legăturile cele mai strânse dintre popor, școală și biserică. Să-l convingem, că numai prin școală va putea ajunge la lumină.

Nimic nu ar fi mai periculos și mai ucigător pentru poporul nostru, decât dacă el ar ajunge la convingerea aceia neplăcută, că a adus sacrificiile sala înzadar.

Vocațiunea învățătorilor, ca fii ai poporului, ai bisericei și supuși ai statului este: ca prin lucrarea lor și rezultatele, ce le obțin față de ceea-ce au părinții mai scump (copiii lor), să întărim încrederea poporului în școala sa. Să vază poporul, că numai prin școală i-se deschide calea spre deșteptare, luminare și mântuire, după care a așteptat veacuri dearândul.

După aceste idei frumoase și salutare președintele reuniunei termină vorbirea sa cu comunicarea condolenței sale față de cei repausați în decursul anului espirat, anume dela adunarea generală din 4 Nov. 1905 până la adunarea prezentă. Bunul Dumnezeu a luat dintre noi pe iubitul și de toți stimatul profesor preparandial Aureliu P. Bota, pe domnul învățător poporal din Bucium-Șeasa, tractul „Roșiei“, Ioan Muntean, carele din micul său salar docențial în timp de 25 ani, a lăsat o fundațiune, pentru a să împărți din ea stipendii la elevii preparandiali români gr. cat. din Blaj; mai încolo pe Simeon Haneș, învățător în Glogoveț, districtul „Blașului“, pe Aureliu Oprișiu, învățător în Bucium, districtul „Veneției inferioare“ și Spiridon Făgărășan din Iași, districtul „Voilei“.

Adunarea și-a esprimat condolența sa prin scularea membrilor săi.

Suntem toți cu cea mai mare mulțămită d-lui președinte pentru conziliile sale părintești față de învățătorii, foștii săi discipuli.

Mureșanul.

Producțiuni și petreceri.

Petrecere în Bran. Onor. d-le Redactor! Abia sosiră s. sărbători ale „Nașterii Domnului“ și petrecerile se țin lanț. Toate ziarele înregistrează la „Viața socială“ câte o producțiune. Eu încă avui onoarea a participa în Bran la două sări vesele.

Reuniunea femeilor brănene a aranjat a 2-a zi de Crăciun o petrecere cu dans împreunată cu tombolă. Ce scop frumos are „Reuniunea“ și cum n'o știu aprecia cei chemați?! Suntem în secolul luminei și încă mai sunt de aceia, cari nu sprijinesc atari scopuri mărete, pentru-că altcum nu-mi pot esplica atât indiferentism. Centrul s'a prezentat bine, — n'a lipsit nimeni — dar' cei de pe sate, cât să poate de slab. Dintre preoți abia putui remarca 3 (trei), iar' dascăli numai 2 (doi). Dar' bine, ceilalți 11 preoți și 12 dascăli unde au rămas?! Eram chiar îngrijat, că Reuniunea va avea deficit, dar' avù noroc cu cele 200 bilete de tombolă, cari să vândură toate și rămase și ceva profit. De astădată fù puțină animație și deja la oarele $1^1/_2$ nu mai era nimeni prin sală.

A II-a petrecere fù aranjată de *corpul învățătoresc* în ziua de anul nou, cu un program destul de bogat, dar nu tocmai bine ales. Sala aproape goală. Domnii din loc, obosiți poate de cealaltă petrecere, cam lipsiau; preoți și de astă-dată tot numai 3 (pe unul în viața mea nu l'am mai văzut la petrecere. Mirare, că acum s'a prezentat),—dascăli abia 1. Oare pentru-ce atâta nepăsare!?

Cu această ocaziune îmi permit a-mi face și modestele mele observări față de ezecutarea programului. Punctul I. a fost cântarea „Sunt fecior zdravăn“ ezecutată de elevii școalei. Dacă învăț. de pe sate și-ar da silința, ca să propună în școală și cântările, — de bună samă vocea copiilor s'ar desvolta și ar fi câtuși de puțin întroduși în arta muzicală. Dar deoarece dânșii nu fac aceasta, după ce elevii vin la centru în cl. IV, V, și VI, cu mare greutate să ajunge la ceva bun. Din această cauză și cântarea de sus a fost mai puțin succeasă. Punctul II a fost piesa „Limba românească“ de M. Drăgan. Aceasta fù cât să poate de bine predată de 4 copilițe drăgălașe. Laudă i-se cuvine harnicei învăț. Iustina *Dan*, care n'a cruțat nici o osteneală, ca să fie ezecutat cu atâta preciziune și atât de natural. Osteneala dânșii a și avut efectul dorit, fiind recompenzată cu furtunoase aplauze. III. „Graiul neamului“ a fost predat de un băiat cam greu la vorbă și prin urmare puțin am înțeles. IV. Piesa „Lăcomia“, care de altcum ar fi fost potrivit să se predea cu ocaziunea ezamenului, încă nu și-a ajuns scopul, deoare-ce și la acesta au fost puși 2 băieți defectuoși la vorbă. V. Teatrul „Dinu Sergentul“. Referitor la aceasta fac d-lor învățători observarea, că nu au fost cu destulă atențiune la alegerea lui, deoare-ce în el să tractează dragoste, de care pe copiii trebuie să-i ferim, nu însă să le dăm anză. Acesta ar fi fost potrivit să se predea de tinerimea adultă sau în lipsa acesteia să fi fost înlocuit cu altă piesă. De altcum luând în considerare, că este o bucată destul de grea, a fost binișor predat, numai rolurile n'au fost prea norocos împărțite. Așa d. e. rolul lui „Popa Marin“ a fost jucat de un băiețel abia de un cot etc.

După producțiune s'a început jocul cu o „horă“ mândră. Ar fi fost foarte bine, dacă se compunea și o ordine de dans, după care să se știe acomoda și muzicanții, pentru-că în multe rânduri să nășciau divergențe din cauza jocului și atunci „Cuadrillul I“ nu s'ar fi jucat la 12 oare. De altcum dansul a durat cu animație până la trei oare, când toți se depărtară. Tot cu această ocaziune fac d-lor preoți, învățători și fruntași propunerea, ca să nu ocolească atari producțiuni, să delăture nepăsarea de care au fost conduși până acum, să contribue cu toții la reușita petrecerilor atât moralmente, cât și materialmente, pentru-că și aceasta a avut scop nobil: procurarea de recuizite școlare. Dee bunul Dumnezeu, ca la viitoarele producțiuni să-i pot număra pe toți în șirul participanților, iar d-lor învăț. de altădată le doresc succes mai bun.

Imparțial.

*

Producțiune și petrecere poporală în Paloș. Un simptom îmbucurător al vremii este — putem zice — că viața socială s'a mutat dela orașe la sate. Cu un deceniu două înainte n-e mira faptul, când auzeam, că în cutare comună să aranjează petrecere cu teatru și cântări în cor. Azi însă când poporul a ajuns pe o treaptă mai înaltă a civilizațiunii — faptul acesta nu ne mai miră așa de mult.

Invățătorii școalei din comuna sus amintită, conștii de chemarea lor au luat hotărârea a aranja pe ziua de 1 (14) Ianuarie 1907 (anul nou) o producțiune teatrală-muzicală, care hotărâre a și ajuns la îndeplinire, căci ziua fixată a sosit. Programul petrecerii a fost bogat și variat. Iată scurt cum au decurs punctele din acel program. Pe la 8 oare seara sala e tixită de public numeros, când la ridicarea cortinei se vedea pe bină coriștii toți îmbrăcați în frumosul nostru costum românesc, cântând sub conducerea d-lui T. Stanciu cântarea „Păsărică trecătoare“ în urma căreia a secerat călduroase aplauze. Dialogul „Țiganul la târg“ predat de junii Pantelimon Stănuț și Moise Ciocanea a produs multă voie bună și veselie mai cu seamă junele Stănuț în rolul țiganului. La ridicarea cortinei apare pe scenă din nou corul mixt, esecutând sub dibacea conducere a învățătorului local Nicolae Hamsea, cântarea „Zis'a badea“ de G. Muzicescu, care a fost mult aplaudată.

Punctul al treilea din program l'a

format piesa teatrală „Impletește despletește“ de T. Alexi. In rolul *fetei* Elena Hamsea, în al *femeii* Domnica Stefan și în al *bărbatului* Nicolae Hamsea prin predarea vioaie și istețimea arătată au fost peste așteptare. „Pîc-pîc“... cântată cu sentiment, a produs voie bună în ascultători. Finea programului s'a făcut cu piesa teatrală „Harță Răzeșul“ de V. Alexandri, în care rolul moșierului — Harță — junele Ioan Forsea a dovedit multă pricepere în predare. D-l Bartolomeiu Pantelimon în rolul d-lui Bursuflescu ne-a dovedit că este om cu carte. Tânăra Rafira Mafteiu costumată în haine negre ca cocoană văduvă a interpretat cu îndoit succes rolul doamnei Tarșița Garofeasca, iar în cântarea solo ne-a dat prilejul a constata, că dispune și de o voce mlădioasă de sopran. Juna Rafira Ardelea — Măriuca și feciorul Iacob Babeț — primar, deasemenea au plăcut publicului. Cu acestea punctele din program au luat sfârșit.

Ar urma să pun pe hârtie frasa obicinuită: venitul moral și material. Cassa a numărat 101 de coroane, din cari subtrăgându-se spesele a rămas un venit curat de 16 cor., pe cari bani să se procure cărți pentru sporirea bibliotecii școlare.

Un lucru pe care era să-l trec cu vederea îmi iau voie a-l accentua aici și anume: corurile au fost instruate de învățătorul local Nicolae Hamsea și pentru buna reușită a străduit fără preget parochul local Emil Gheaja, care nu a cruțat nici timp, nici bani, nici oboseală pentru ca succesul să fie desăvârșit. Veselul joc s'a început pe la 10 oare și un sfert din noapte, cu o horă mare din tineri și bătrâni. Era pe la oarele 6 dimineața când s'au îndepărtat cu toții pe la vetrele lor, ducând plăcute amintiri.

La anul cu bine!

Asistentul.

ECONOMIA.

Negoțul cu ouă.

Treptat cu sporirea numărului locuitorilor de pe pământ, s'au sporit și mijloacele de nutrire ale acelora. Intre mijloacele acestea de nutrire, oul a jucat și mai joacă încă și astăzi un rol foarte însemnat și putem zice, că după lapte ocupă locul cel dintâiu, atât în casa bogatului, cât și în a săracului. In casa bogatului se pregătesc din acelea niște mâncări mai simple, după cum de simplă e adecă și starea aceluia.

Ori cum s'ar pregăti oul pentru mâncare, s'a constatat, că acela e foarte nutritor și ușor de mistuit. De aceea să și recomandă nu numai pentru nutrirea copiilor, ci chiar și pentru a oamenilor bolnavi. Pentru oamenii bătrâni oul și vinul sunt două mijloace atât de puternice, în cât întrebuințate cu cumpăt și la timpul de lipsă, pot chiar să mai și lungească firul vieții omenești. S'a constatat mai departe și aceea, că oul conține toate acele materii, de care trupul omenesc are neapărată trebuință. Astfel oul conține: albuș, unsoare, clor, var, magnesiu, fer, fosfat ș. a.

Oul a jucat încă din timpurile cele mai vechi un rol foarte însemnat în ceea ce privește nutrirea omului. La început, până când adecă nu erau îmblânzite pasările de casă, oamenii adunau de prin cuiburile din pădure, ouăle pasărilor sălbatice și pe acelea le mâncau. Mai târziu, convingându-se apoi omul despre folosul cel mare, ce-l poate avea dela anumite pasări sălbatice, le-a prins și le-a îmblânzit, ținându-le împrejurul casei sale. Ca dovadă despre aceasta ne pot servi găinile noastre, cari au fost aduse în Europa de către Evrei și a căror trupină sălbatică numită „Bauchiva“ până astăzi mai trăiește prin pădurile Asiei.

Până bine de curând oul se întrebuința mai numai în economia casnică, iar în apropierea orașelor se mai putea vinde și cu câte doi bani bucata. La sate locuitorii mai săraci au folosit, ba unii mai folosesc și astăzi oul, ca pe un mijloc de schimb în locul banilor, pentru cumpărarea unor mărunțișuri de prin bolte și cârciume. Până acum economii sau mai bine zis econoamele noastre, n'au prea băgat de seamă, că ce însemnătate mare are oul, nu numai ca mijloc de nutrire, ci chiar și ca lucru de vânzare. A trebuit să vină reuniunile pentru exportarea ouălor din străinătate, precum și anumiți speculanți, ca să le deschidă ochii și să vadă, că ce parale frumoase poate să strângă o econoamă harnică în decursul unui an întreg și numai pe ouă.

In adevăr, că modul acela de îngrijire al găinilor, precum și îngrijirea, ce se dă ouălor până astăzi mai lasă încă foarte mult de dorit. Găinile adecă, se lasă pe cele mai multe locuri de înoată cu lunile în propriul lor gunoiu, din care se desvoaltă apoi mai cu seamă pe timpul căldurilor mai mari tot felul de insecte, cari le molutează neîntrerupt și cari au o înrîurință nespus de stricăcioasă și asupra stărei lor sanitare. Ouăle se lasă une-ori în cuib cu grămada, așa că cele ouate la început se strică pe încetul de căldura găinei, până când să iau din acela. De multe ori ouând găinile prin locuri ascunse, după ce gată cu ouatul, acolo și clocesc așa că numai ne pomenim că ies de-odată cu pui cu tot de prin ascunsurile lor.

Scăderile acestea trebue să le delăturăm, dacă nu voim ca prin acelea să ne perdem cumpărătorii, pentru-că aceștia încă au mare interes, ca ouăle să ajungă într'o stare cât se poate mai proaspătă la locul destinațiunei lor.

Deși ouăle încă se pot esamina dacă sunt proaspete sau nu, totuși în negoțul de ouă se mai strecoară destule și în stare stricată. Astfel de ouă să înțelege apoi, că au urmări neplăcute, atât pentru negutători cât și pentru vânzătorii acelora. La aceasta stricare a ouălor mai contribue fără îndoială și depărtarea în care se transportează acelea, deoarece unele se transportează până prin Anglia.

(Va urma.)

Mulțumire publică.

Din incidentul producțiunei muzicale-teatrale aranjată de către „Corul bisericei gr. or. române a „Sfintei Adormiri“ din Brașovul-vechiu“, în 7 (20) Ianuarie a. c. au contribuit cu oferte benevole următorii domni: Dr. Eugen de Leményi 5 cor., P. Pavel 2 cor., d-na E Dr. Mureșianu 2 cor., Maria Iordan Muntean 2 cor., N. N. 3 cor., A. Vlaicu 2 cor., N. N. 1 cor., D. Căpățînă 4 cor., N. Arsu 2 cor., Nicolae Oancea jun. 3 cor., Ioan Ciurcu 3 cor., Eugeniu Precup 2 cor., Ioan Voicu 2 cor., E. N. 1 cor., N. N. 1 cor., N. N. 2 cor., I. Leuca 2 cor., L. P. 1 cor., V. Voina 2 cor., N. N. 2 cor., Al. Suru, veterinar la abatoriu 3 c., N. N. 2 c., N. N. 2 c., N. N. 1 cor., N. N. 1 cor., Nic. Căpățînă 1 cor., d-șoara Eugenia Puiu 1 cor., D. P. 1 cor., Vasile Muscalu 80 bani, George Rusu, măcelar 60 bani, George G. Salveț 40 bani, Ioan Zanfir 20 bani, Nicolae Gal 40 bani, Vasile Cristina 20 bani, George Nicolau 40 bani, N. N. 50 bani.

Intratele totale au fost de 313 coroane 10 bani, iar eșitele au fost de 248 coroane 22 bani rămânând un profit net de *64 cor. 88 bani.*

Ne împlinim o sfântă datorință, când pe această cale aducem călduroase mulțumiri P. T. Domni, cari au contribuit cu oferte benevole la aceasta producțiune. Aducem mulțămită societății culturale „*Acordul*“ din Brașov, pentru participarea în număr atât de mare la petrecerea noastră. In deosebi aducem expresiunea bravului nostru popor brașovechian, care și de astădată s'au prezentat în număr destul de frumos. Aducem deasemenea mulțămită neobositului dirigent, d-lui Nicolae *Oancea* jun. învățător pentru instrucțiunea dată corului cu prilejul acestei producțiuni. In genere mulțumim acelor doamne și domni, cari din depărtări au venit cu scopul de a sprijini această instituțiune culturală religioasă, prin participarea d-lor.

Brașov, în 9(22) Ian. 1907.

Pentru corul bisericesc:

D. N. *Căpățînă*, presed. D. *Noian*, cassar.

*

Cu ocaziunea petrecerei aranjate de Corpul învățătoresc din Săcele a doua zi de Crăciun în Cernatu, au binevoit a suprasolvi următorii stim. domni: Carol Gross, farmacist 5 cor., Ioan Stroescu Ploiești 5 lei., Dr. Semsey Aladár, protopretor 4 cor., Dr. T. Sbarcea, medic 4 cor., Z. Popovici, par. 4 cor. și V. Crangă 2 cor. pentru cari sume Corpul învățătoresc își esprimă sincerile sale mulțămiri. Totodată simte de plăcută datorință a aduce și pe calea aceasta mulțămita sa domnilor colegi înv. G. Taban, G. Fătuleț, V. Crangă precum și domnilor stue. Stoica, Iorgovan și Babuță pentru prețiosul concurs ce ni-l'au oferit la executarea cântărilor.

Satulung, 10 Ianuarie 1907.

V. Fărcaș, casier.

*

In vara anului acestuia Comitetul parochial dela biserica gr. or. a „Sfintei Adormiri“ din Brașovul-vechiu a dispus renovarea și pictarea bisericei, căci atât în ce privește esteriorul cât și interiorul ei lăsa mult de dorit.

Imprejurările materiale destul de critice în cari să află biserica noastră, precum și diversele greutăți cu cari are ea a se lupta, nu i-au permis a întreprinde renovarea și pictarea proiectată — numai din modestele și neînsemnatele ei resurse, fără a i-se slăbi în mod simțitor fondul.

In consecință, a fost necesitat comitetul bisericesc a contribui însuși precum și a apela la simțul caritabil și de jertfire al parochienilor precum și al altor creștini din parochiile surori, cari ca iubitori de podoaba casei lui Dumnezeu — asilul cel sigur și mângâierea noastră în toate grelele cereri ale vieței — nu au întârziat a oferi pentru scopul indicat, cu deosebită iubire și nobleță obolul lor.

Din listele lansate a incurs după cum urmează:

I. *Lista prea stim. doamne Elena I. Săbădean:* Elena Săbădean 20 cor., Elena Popovici 20 cor., El. Safr. 5 cor., Dr. N. Vecerdea 5 cor., Virgil Onițiu 2 cor., D. F. 1 cor., M. Zănescu 4 cor., I. Socaciu 2 cor., A. Bârsan 2 cor., I. G. Eremie 1 cor., E. Sanciali 4 cor., El. Sotir 2 cor., N. N. 2 cor., M. Burduloiu 2 cor., G. M. 2 cor., Tini Dr. Mănoiu 5 cor., B. Blebea 2 cor., Eufemia Kertsch 3 cor., N. N. 2 cor., Ioan N. Bidu 5 cor., N. N. 2 cor., Diamandi Steriu 5 cor., Virginia Vlaicu 2 cor., Ioan Lenger 2 cor., Nicolae Balea 1 cor., M. I Muntean 2 cor., Maria Stinghe 2 cor., Elena Moldovan 2 cor. Suma totală 115 cor.

II. *Lista doamnei Maria D. Furnică*: Din Săcele: Nicolae Jugănar 5 cor., Neagoie 1 cor., Iosif Oncioiu 1 cor. 50 fil., Vasile Constandin 1 cor., George Țigoi 2 cor., George T. Median 1 cor., Radu Blegu 40 fil., Dumitru Barbu 40 fil., Ioan Soiu 40 fil., George Dragoș 50 fil., Alecu Vidriginescu 50 fil., Bucur Păișiu 80 fil., Ioan Comșa 80 fil., Dumitru Comșa 60 fil.

Din Brașov-Scheiu: Nicolae Moise 1 cor., Efrosina Renel 1 cor., George Bucă 1 cor., Ioan Pufu 1 cor., Ioan Cucu 40 fil., Regine Wecher 60 fil., Marina Câmpean 1 cor., George Moldovan 1 cor., Ioan I. Purcărea 20 fil., Dr. Eugeniu Mețian (Brașov-cetate) 1 cor., Maria Bobit 40 fil., N. N. 1 cor., S. M. 2 cor., E. P. 2 cor., Elena Spuderca 4 cor., Elisaveta D. Pop 2 cor., Nicolae Ciogu 1 cor., Sofia Enghiurliu 2 cor., Dumitru D. Furnică 1 cor., N. N. 40 fileri. Suma totală 41 cor. 90 fil.

(Va urma)

„Călindarul Plugarului“

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călindarul Plugarului“ pe 1907.

Cu aparițiunea lui pe 1907 „*Călindarul Plugarului*“ întră în al 15-lea an al existenței sale, ediția de față este deci o ediție aniversară ceea-ce se înfățișază printr'o învălitoare cu un desemn, tipărită în patru colori.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, începând de la țăranul nostru până la fruntașul de la oraș, nu le vom înșira multe vorbe, ci îi vom invita cu frățască dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuia până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

In partea întâiu a „*Călindarului Plugarului*“ aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poștă, telegraf, la taxele pentru timbre, competințe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerciu. Târgurile sunt indicate atât după alfabet cât și după lunile anului.

Partea Economică conține următoarele articole: Rodirea și îmbunătățirea cucuruzului. Cum să se dedea învățătorii la economie ca să poată da pildă bună țăranilor (de I. Georgescu). Mașina de clocit ouă (un adevărat isvor de venit pentru popor). Claponul ca mamă crescătoare de pui înlocuitorul perfect al cloșcei—folosul și instruarea lui (de Ales. Chira). Capra. Ocularea sau altoirea în ochiu (de An. Boldor). Douăsprezece porunci pentru îngrijirea cailor.

Partea literară are următoarele articole: Ion Cumplitu și pustnicul-călindar (de Rodina), In munți, poezie de Oct. Goga. Biografia lui Axentie Severu. Jubileul regelui Carol și Expoziția generală română din 1906 pe mai multe pagini. Cântec de Ecaterina Pitiș. Cugetările unei regine. Cuza Vodă și moș Mitrea. Fata veche (poezie). Povețe. Anecdote și glume. Drăguța diacului (poezie). Diverse.

Printe articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând: Pe regele Alfonso al Spaniei cu soția sa, ministrul președinte ungar Wekerle și ministrul președinte austriac Bek, Axente Severu pe catafalc, regele Carol I. și prințul moștenitor Ferdinand. Apoi ilustrațiile mari înfățișând întrarea la expoziția română și Arenele romane de la expoziție.

Călindarul Plugarului costă 40 bani (fileri) esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Abonaților ziarului nostru, cari voesc să aibă călindarul, li-se vor trimite cu prețul de 40 bani franco. Vânzătorii cari vor desface mai multe exemplare de-odată primesc rabatul cuvenit.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui *Ioan Blaga*, Niles Ohio, America de Nord. Tabloul Traian și Solii Dacilor îl puteți procura prin noi, prețul lui e cor. 1·50 bani, plus porto recomandat de 1 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Ianuarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%.	114 35
Renta de coróne ung. 4% . . .	95.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	84 60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	95 70
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	96.10
Impr. ung. cu premiĭ	202.50
Losurĭ pentru reg. Tiseĭ şi Seghedin .	153.50
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀ . . .	99.15
Renta de argint austr. 4²/₁₀ . . .	99 15
Renta de aur austr. 4%	117 25
Renta de corône austr. 4% . . .	99 30
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	89.25
Losurĭ din 1860 . . , . . .	156 —
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	17.83
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	835 25
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	688.50
Napoleondorĭ.	19.09
Mărcĭ imperiale germane . . .	117 40
London vista	240.95
Paris vista.	95.55
Note italiene	95.50

Cursul pieţei Braşov

Din 31 Ianuarie n. 1907.

	Cmp.		Vênd.
Bancnote rom.	18.86	Vênd.	18 94
Argint român	18.80	„	18.84
Napoleondori.	19.06	„	19 10
Galbeni	11.20	„	11.45
Mărcĭ germane	117.20	„	117 30
Lire turcescĭ	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	„	102
Ruble Rusescĭ	2.53	„	2.58

CONCURS.

„**Victoria**“, institut de credit şi economii în Arad, publică concurs pentru ocuparea posturilor de **doi practicanţi** cu ţerminul de **15 Februarie n. a. c.**

Reflectanţii au să dovedească prin oferte scrise cu mâna proprie, că sunt absolvenţi a vre-unei şcoale comerciale, şi că posed pe deplin limba română şi maghiară. Preferinţă au aceia, cari posed în vorbire şi scriere şi limba germână.

Noi aleşii după serviciul de un an de probă, vor fi denumiţi de funcţionari cu salar, bani de cvartir, tantiemă şi dreptul de penzie în sensul regulamentelor institutului.

Posturile sunt de a se ocupa imediat după alegere.

Retribuţiunea anuală pe anul de probă a unui practicant e 960 coroane.

(2699,5—5) **Direcţiunea.**

„TÂRNĂVEANA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Sighişoara.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „TÂRNĂVEANA“, societate pe acţii în Sighişoara se invită la a

II-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în **Sighişoara** la **17 Februarie 1907 st. n.** la 2 oare după amiazi în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcţiunei şi propunerea acesteia referitor la împărţirea profitului curat.
2. Raportul comitetului de supraveghiare despre examinarea bilanţului şi contului profit şi pierderi din 1906;
3. Aprobarea bilanţului şi darea absolutorului direcţiunei şi comitetului de supraveghiere, precum şi decidere asupra împărţirea profitului curat;
4. Stabilirea marcelor de prezenţă pro anul 1906 şi 1907;
5. Decisiune asupra propunerei direcţiunei referitcare la urcarea capitalului social.

Sighişoara, la 23 Innuarie 1907.

Direcţiunea.

ACTIVA. Contul Bilanţ. — Mérleg számla. PASIVA.

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
1	Cassa în numărar—Készpénz készlet	32217	76	1	Capital social — Részvénytőke . .	60000	—
2	Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	232811	—	2	Fond de rezervă — Tartalék alap . . . . . 429·59		
3	„ hipotec. — Ilelzálogos váltók	158621	—	3	Fond de pensiune — Nyugdij alap . . . . . 30·83		
4	Imprumuturi hipotecare — Ielzálogos kölcsönök	97848	—	4	Fond cultural — Müvelödési alap . . . . . 24·23	484	65
5	„ pe obligaţiuni — Kötelezvény kölcsönök . .	33383	—	5	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	208293	38
6	Mobiliar—Üzleti berendezés 1537·48 Amortisare — Leirás . . 153·48	1384	—	6	Reescompt — Visszleszámitolás .	261160	—
7	Spese de fondare — Alapitási költségek . . . 296·15 Amortisare — Leirás . . 74·15	222	—	7	Dividendă neridicată — fel nem vett osztalék	44	61
8	Debitori — Adosók.	2831	—	8	Creditori — Hitelezök.	18782	36
9	Interese restante—Hátralékos kamat.	555	44	9	Interese transitoare anticipate — Elöleges átmeneti kamatók .	6678	50
					Profit curat — Tiszta nyereség .	4429	01
		559872	51			559872	51

Debit.—Tartozik. Contul Profit şi Perderi.—Nyereség és veszteség számla. Credit.—Követel.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese: — Kamatok: de depuneri — betétek után . . . . . 7350·43; 4% fondului de reservă — 4% a tartalék alap részére . . . . 16·52	7366	95	Interese: — Kamatok: de escompt — leszámitolási kamat	2012	66
			de împrumut hipot. — jelzálogos kölcsönök után	5770	64
			de cambii hipot. — jelzálogos-váltó kölcsönök után . . .	7956	04
			de împrum. cu obligaţiuni — Kötelezvény kölcsönök után . .	2817	23
			de cont-curent — folyó számla kamat	111	95
Spese: — Költségek: de întreţinere — ház tartási költségek . . 906·78; salare — fizetések . . 3940·—; chirie — házbér . . . 360·—; porto — postabér . . 98·58; marce de prezenţă — jelenléti diják . . . 168·—	5473	36			
Contribuţie: — Adó: directă — egyenes . . 436·53; 10% după int. depun. 10% betéti kam. után 735 04	1171	57			
Amortisări: — Leirások: din mobiliar — az üzleti berendezésből . . . 153·48; din spese de fondare — alapitási költségből. . 74·15	227	63			
Profit curat — Tiszta nyereség. .	4429	01			
	18668	52		18668	52

Sighişoara, la 31 Decemvrie 1906. — Segesvár, 1906 Deczember 31-én.

Dr. Cornea m. p., director executiv. — vezérigazgató.
Ioan Varga m. p., comptabil. — könyvelő.

DIRECŢIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ioan Muntean m. p., preşedinte — elnök. *Nicolae Dobre* m. p., *Dr. Cornea* m. p., *Chirion Muntean* m. p.,
Nicolae Manta m. p., *Mihailă Gavrilă* m. p.

S'a examinat şi aflat în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare purtate în bună regulă.
Megvizsgáltatott és a szabályszerüen vezetett fő- és segédkönyvekkel egybehangzónak találtatott.

Sighişoara, la 23 Ianuarie 1907. — Segesvár, 1907 január 23-án.

I. Vătăşan m. p., revisor expert — szak vizsgáló

Comitetul de supraveghere: — A felügyelö bizottság:

Ioan Dan m. p., preşedinte — elnök. *Ioan Hărtioagă* m. p., *Nicolae Bellu* m. p., *Mihail Ittu* m. p.

Publicațiune.

Subscrișii lăcătușĭ artisticĭ de mașine și construcții din Brașov au onoarea a face cunoscut On. public, că sunt constrânșĭ, în urma urcărei considerabile a prețurilor tuturor materialelor brute și auxiliare, precum și a plăților lucrătorilor și a timpului redus de lucru, a se înțelege la **o urcare moderată a prețurilor.** In fiecare atelier de lucru se poate lua în vedere tariful prețurilor la orĭ și care lucrare.

Cu toată stima

Brüder Schiel	Gromen Michael	Kósa Gyula	Roth Julius	Szombat Samuel
Teutsch Iulius	Horvath & Conradt	Koseriu Aurel	Schindler Ad.	Tartler Michael
Bernhardt R. Friedr.	Jurak Karl jun.	Lindner Peter	Schwecht Friedrich	Thieskes Thomas
Bernhardt R. Nachf.	Kneisel Josef	Marko Alexander	Stössel Karl	Ținț Nicolaus
Ferenczy Károly	Knopf Heinrich	Pavlik Josef	Székely Karl	Wagner Friedrich
Ferenczy Béla	Köpf Rudolf	Precup Eugen	Szőke István.	Widmann Alfred.

Lecțiuni de Pian

cu teorie perfectă, precum și **lecțiuni în limba francesă** predă o Domnișoară română cu condiții foarte avantagioase. Informații se pot lua dela Administrațiunea „Gazetei".

C. H. Neustädter!

Untură de pește Dorș

veritabilă

este cel mai bun

mijloc de întărire

pentru copii, adulți.

Droguerie medicinală

C. H. Neustädter,

Brașov, Strada Porții 15.

De vânzare

2 mașini cu foc de împletit

cu tot ce e al lor complet. Una de 6 puteri de cai, una de $4^1/_2$ sunt de vânzare cu preț convenabil.

Doritorii a se adresa la proprietarul **Stefan Bulmes**, în **Zărnești.**

(2696,3—3.)

Contra tusei, răgușelei și catarului are efect **mai bun**

Bomboane Pemete

ale lui **RÉTHY**

a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres Bomboane Réthy, deoarece sunt multe imitații rele.

1 Carton 60 bani.

Să cumpărăm numai

RÉTHY Pemete bombóne!

De vânzare.

Casa din orașul intern Brașov strada Castelului Nr. 33, este de vânzare din mână liberă. Condițiunile favorabile să pot afla în cancelaria advocatului **Simeon Damian** strada Hirscher Nr. 7.

În 6 zile

la

AMERICA.

Transport de persoane în CANADA și ARGENTINA.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem românește.

FALK et Comp.

Secția românească.

Hamburg.

Strada Raboisen Nr. 30.

Ce etate aveți?

Fata D-vóstră este de-vadă.— Dacă doriți a vĕ conserva fața tinără întrebuințați **Pudra Actina de Cologne**, o novitate pe temei scientific, pentru conservarea și înfrumsețarea teintului și evitâți pudra de ores. care astupă porii și produce sgrăbunțe. **ACTINA** are efect admirabil asupra necurețenei teintului, feței galbine, sgrăbunțósei, pistruei etc. A se aplica cu o bucățică de piele de capriórá albă, sau cu o basma de batist. **Pudră actina** neparfumată în cutii san pungulițe. Economie mare la Pudră în urma pachetărei (legal apăr. Mijloc probat pentru îngrijirea copiilor, îngrijirea picerelor. Depărtează ori-ce miros de sudoare. — O plăcere după bae și ras Recomandată de medici. Prețul 3 cutii parf. Cor. 2, nepa f. Cor. 1·50, în pungulițe 30 b. În farmaciile Ed. Kugler, Fr. Kelemen, G. Obert En gros la: G. & R. Fritz, Wien și A. Notsch & C. Wien.

Pene de gâscă ieftine, din Boemia, pentru umplut perinĭ,

5 Kilo noĭ curățite Cor. 9·60, mai bune Cor. 12.—, fulgi albĭ Cor. 18—24, fulgĭ ca zăpada Cor. 30—36. Se trimite **franco** cu **rambursă**. Se primește îndărăt séu se schimbă ce nu convine cu rebonificarea portului postal.

BENEDICKT SACHSEL, Lobes 357 Post Pilsen, 15—5, Böhmen.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, așeḑămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor** de **lemn**, de **metal** și **imitațiunĭ** de **metal** și de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente și **planticĭ** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, carĕ **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vênēt, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt și ieftin**, iau asupră-mĭ și **transporturĭ de morțĭ in străinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

16—* **E. Tutsek.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORĬ.	**REGISTRE și IMPRIMATE** pentru tóte speciile de serviciurĭ.
CĂRȚI DE SCIINȚA, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	**BILANȚURĬ.**
STATUTE.	*Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în tótă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	**TARIFE COMERCIALE,** *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ și RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORĬ.	**PREȚURĬ-CURENTE ȘI DIVERSE**
ANUNȚURĬ.	**BILETE DE INMORMÊNTARI.**

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndĕrĕpt în curte. — Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.